

BØRNE • TEATER

**TEATERFESTIVAL
I
ODSHERRED**

AVISSEN

NR. 67 MARTS 1989

Adressefelt

BØRNE

TEATER

AVISEN

FESTIVALINDSTIK

**OM AT SKRIVE
DRAMATIK**

**TEATERLOV OG
TEATERRÅD**

BØRNE TEATER AVISEN

NR. 67 MARTS 1989

ISSN 0900-0291

Børneteateravisen udsendes af Teatercentrum i Danmark Frederiksborggade 20, 3. 1360 København K. Tlf. 01 15 69 00

Ansvarshavende redaktør:

Carsten P. Jensen
Carstensgade 19
1770 København V
Tlf. 01 31 53 69

Børneteateravisen udsendes fem gange årligt til alle interesserede. Private abonnenter betaler 75 kr. årligt. Bestilling og afbestilling af abonnement foretages skriftligt til Børneteateravisen/Teatercentrum. Meddelelse om adresseændring, udeblevne numre eller lignende rettes i første omgang til det lokale postkontor. Børneteateravisen/Teatercentrum orienteres af Avispostkontoret om den nye adresse. Kontakt kun Børneteateravisen/Teatercentrum ved fortsat fejll levering eller ikke ændret adresse.

Børneteaterbrochuren — en rød bog i A5-format — udkommer i forbindelse med Børneteaterfestivalen i april måned. Den sendes ligesom Børneteateravisen til alle daginstitutioner, skoler og andre, der er potentielle aftagere af børneteater. Hvis du er vant til at få Børneteateravisen, bedes du lægge mærke til, om brochuren osse kommer. Ellers spørg på det lokale postkontor.

Produktion: H. P. Sats, Odense
Trykning: Vestjysk Rotation, Vinderup

Indhold:

Teaterlov på vej	s. 2
Teaterrådet i arbejdstøjet ..	s. 4
Om at skrive dramatik	s. 6
En anderledes festival: Odsherred kalder	s. 8
Svenske kulturministerord	s. 10
En rejse til teaterlivet i Stockholm	s. 11
Nyt fra ASSITEJ	s. 12
En russer til gruppe- teaterfestival	s. 12
Rejserapport fra Belgien og Frankrig	s. 13
Repertoire-nyt	s. 14
Små Scener	s. 14
Nyt fra BTS	s. 15
BTS-jubilæums- konkurrence	s. 16

FESTIVALINDSTIK med oplysninger, oversigt m.m. vedrørende Børne- og ungdomsteaterfestivalen i Odsherred.

Dead-line for stof til næste nummer af Børneteateravisen er 20. maj 1989.

Næste nummer udkommer omkring 1. juni

Forsidefoto:

Teatergruppen Masken: »De vises sten«.

Redaktionen sluttet
1. marts

Intet politisk flertal for teaterlovsforslaget. Egnsteaterproblematikken er i centrum

Af CARSTEN JENSEN

Kulturminister Ole Vig Jensens forslag til en ny teaterlov er omsider nået frem til Folketinget, hvor der 21. februar var førstebehandling.

Her viste det sig, at forslaget i sin nuværende udformning ikke vil kunne mønstre noget politisk flertal. Det er især tanken om at fjerne statsrefusionen til egnsteatrene i landelsscenebyerne, der vækker modstand.

I øvrigt resultatet af en politisk studehandel, idet Venstre i sidste øjeblik trak hårdt i bidslet på kulturministeren og fik flyttet syv millioner kroner fra egnsteatrene over til Det rejsende Landsteater — for derigennem at styrke det turnerende voksteater. Hvis fornemste opgave — ifølge uvenlige personers udsagn — synes at være at prøve på at efterligne de store stationære sceners repertoire og via et par »kendte navne« øverst på plakaten at bringe suset fra de store byer ud til lokalområderne.

Tal er taknemmelige

Under folketingsdebatten argumenterede ministeren ud fra sine principielle ønsker om at decentralisere teaterlivet.

Han mener nemlig, at der er tale om en voldsom skævdeling af de statslige støttemidler, idet 80% af disse bliver lagt i de fire landsdels-sceneamter, hvis teatermæssige højborg er København, Århus, Odense og Aalborg.

Nu kan statistik som bekendt bruges til meget, så man kunne også vælge at læse tallene således:

53% af det statslige teaterbudget går til Det kgl. Teater, der først nu er inddraget i teaterparagrafferne på »lige« fod med alle de andre støttede teateraktiviteter, men fortsat indtager en særstilling.

Det betyder, at der er 27% tilbage til teater i de fire områder, hvor der bor lidt over 2½ million mennesker — eller ca. 52% af landets befolkning.

Det drejer sig her om et tal lige under de 120 mio. kr. Og dermed lidt over prisen på ét eneste F-16 fly.

(Og hvorfor skulle det være usagligt at drage en sådan sammenligning, al den stund en stærk dansk kultur er et bedre »våben« mod udenlandsk intervention af enhver art end ovennævnte stykke isenkram. Verdenssituationen taget i betragtning.)

Straffeekspedition

At egnsteatrene ligger, hvor de nu gør, hænger ikke alene sammen med almindelige den lemmingagtige dragning mod de større byer, men udtrykker også noget om, hvor behovet for et flerstrengt teaterliv er til stede.

Med forslaget om refusionsafskaffelse er der lagt op til en straffeekspedition mod de kulturvenlige og fremsynede kommuner, der har givet de mange teatre husly via det statslige støttekorset og egne midler, men som nu formentlig vil se sig tvunget til at sige farvel til en del af sine egnsteatre.

Disse kommuner har ikke nødvendigvis støttet de »alternative« teatre ud fra kulturel idealisme

alene, for man ved godt, at med et rigt facetteret kulturliv følger koblingseffekter i form af forstærkede forbrugsmønstre, bedre socialt (og økonomisk) klima og en generel good-will.

Teaterlovsforslagets intentioner om at decentralisere teaterlivet ved at fratage omkring 20 egnsteatre den statslige støtte — for evt. at tvinge dem til andre kommuner uden teatre, er præget af en vis (påtaget) naivitet.

Præcis som den konservative Per Stig Møllers udtalelser om, at de kvalitets- og engagementsmæssigt bedste egnsteatre nok skulle klare sig, hvis de flyttede til teaterløse egne.

For hvorfor skulle disse kommuner, der indtil nu har kørt på frihjul (mht. det at have et teater liggende og dermed bidrage til produktions-

støtten) pludselig vise sig interesserede i at have et lokalt teater?

Teaterkunstens underskov

Samtidig viser tørre tal, at egnsteatrene er de største aftagere af ny dansk dramatik, at de står for omkring 30% af samtlige produktioner og opførelser af teater i Danmark — og modtager knapt 5% af den samlede teaterstøtte.

Foruden at de ofte udgør et lokalt incitament mht. fx. dramaundervisning og teaterinteresse, som de store rejsende teatre ikke kan bidrage til.

Lovforslaget betyder, at hvis stat og kommune fremover deler udgifterne til (den resterende) egnsteateraktivitet 50/50, mister området 8,5 mio. kr. Og hvis kommuner-

ne opretholder deres tilskud på nuværende niveau (lidet sandsynligt?) uanset statens tilskudsforringelser, mister området ca. 1,5 mio. kr.

Der er altså tale om relativt små beløb, men livsvigtige for det område, hvorfra en stor del af den teatermæssige underskov dannes.

Eller som professor på Institut for Dramaturgi i Århus, Jørn Langsted, skrev i Politiken:

»Med den ene mundvigsiger man eksperimenter og nyudviklinger, og med den anden mundvigsiger man samtidig, at vi flytter statspengene væk fra en god del af de teatre, der gennem årene har demonstreret vilje og evne til at stå for et nyt teater. Et nyt dansk teater og videreudviklingen af det i kontakt med et nyt publikum.«

Han undrer sig endvidere over, at

TEATERLOV

FOR MANG TEATER

Kulturministeren for København og L. ne nedlagt og ers te tilskud til enke

Minister grund

Ole Vig Jensen:

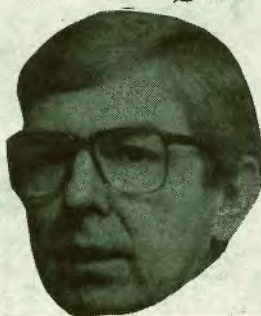
Af Per Dabelsteen

KULTURMINISTER Vig Jensen (R) er udmærket klar over, at hans lov til en ny teaterlov vil mødt med en strøm af ster fra teaterlivet. nemlig ikke afsat e-kstra krone til on brydes med e for a af

Lagde under folketingsdebat i går op til forhandling med Socialdemokrat og SF

Af HANNE DAM

Alt tegner til, at teaterlov ændres på

II kn tea

Kulturministeren foreslår at flyttes fra st til amter og i oplæg til teatrence

Af Lætte Bichel

Det Kgl. Teater a regi på produktion ilinger af høj kvali n ny teaterchef B nsen får ikke en re at gøre godt me lg sådan lyder det i gnomem i det oplar minister Ole Vig ar udfærdiget til n rom

eaterlovens udformning domine-
es af en massiv tilstedeværelse af
embedsmandsløsninger og penge-
asselogik, af perspektivløshed og
politiske studehandler.»

Teaterlov en giftbacille

Det var som nævnt *bondepartiet*
/venstre, der stod bag *studehandlen*
omkring egnsteatrene. Men netop
lette parti burde også kunne forstå
— som socialdemokraten *Hanne*
Andersen var inde på under første-
behandlingen i Folketinget — at
selvom der skal luges også i rosen-
ede, så duer det ikke, hvis de ikke
ilføres kompost.

Også SF's *Ingerlise Koefoed*, der
er formand for kulturudvalget, er
mod slagtingen af egnsteatrene,
men mente nok at kunne se en løs-

ningsmulighed — ved fx. at overfø-
re et beløb fra Det rejsende Lands-
teater til egnsteatrene ...

Frem og tilbage er jo lige langt.

At der vil ske en ændring
omkring anslaget mod egnsteatre-
ne, synes dog realistisk, idet kul-
turministeren under førstebe-
handlingen af sit lovforslag afslø-
rede, at han var mest tilbøjelig til
at hælde sit hoved mod venstre og
søge et flertal sammen med Social-
demokratiet og evt. også SF.

Flertallet imod Vig Jensens tea-
terlovforslag er dog også dødfødt.
Socialdemokratiet og SF vil næppe
— lige så lidt som den engang
førende kulturbærer Radikale
Venstre — finde kulturpolitisk
genklang hos Fremskridtspartiet
(det eneste totalteater i Danmark,
der modtager statsstøtte via
valgloven).

Det demonstrerede *Mogens Gli-
strup* på glimrende vis med en
udtalelse om, at teaterloven er en
»giftbacille« og at teaterdrift bør
hvile i sig selv. En symptomatisk
udtalelse fra et parti, der også tæl-
ler en *Kristen Poulsgaard*, som frej-
digt har erklæret, at bankospil er
en lige så stor kulturel oplevelse
som en tur i Det kgl. Teater.

De 25 procent

En anden betænkelig del af lov-
forslaget er omkring abonne-
mentsordningen, hvor man opere-
rer med planer om en reduktion af
den statslige rabat på den enkelte
billet fra 40 til 33 procent. Det vil
bringe prisen på en teaterbillet i
abonnement op på over 100 kroner
og være en reel trussel mod landets
teaterforeninger.

Men er der da ingen gode ting i
Vig Jensens lovforslag (hvis indle-
dende intentioner og rammer blev
gennemgået i sidste nummer af
BTA)? Jo, bestemt. Der er bl.a. for-
søg på at styrke amatørteatret,
dansen og de generelle uddannel-
sesmuligheder m.m.

På børneteaterområdet har man
kunnet glæde sig over intentioner
om at styrke børne- og ungdoms-
teatret, specielt via forslaget om,
at der skal afsættes 25% (svarende
til denne gruppes andel i befolk-
ningen) af et samlet budget i Det
rejsende Landsteater (som RBOT
skal slås sammen med) til *børne-
teater og opsøgende teater*.

Selvom man, inden glædeståre-
ne triller alt for rask, nok bør erin-
dre sig, at ikke *alt* opsøgende teater
også er børneteater under denne
paragraf.

At der også samtidig pt. ligger en
tikkende bombe under de gode
intentioner via forslaget om at
afmontere % af egnsteatrene —
hvoraf de fleste også producerer
netop børne- og ungdomsteater —
bør ikke gøre skårene i glæden
mindre ...

Prokuratorlogik

Man kan altså her på falderebet til
de kommende politiske tovtrække-
rier om teaterlovens endelige
udformning konstatere, at visioner
og perspektiver overskygges af
hovedprincippet om, at statens
udgifter til teaterstøtte skal fast-
frys.

Udgifter, der i følge Vig Jensen
er steget med 200% i løbet af de sid-
ste ti år, mens det samlede kultur-
budget »blot« har udvist en stig-
ning på 100%. Det er nu på ca. to
milliarder — og frister til endnu en
»usaglig« sammenligning. Det svar-
er nemlig stort set til ulandsbi-
standen.

Den økonomiske prokuratorlo-
gik bag lovrevisionstankerne har i
øvrigt fået flere implicerede orga-
nisationer udi kunstens verden til
at foreslå, at man udskyder ud-
formningen af en ny teaterlov, ind-
til der er politisk vilje til også at
hælde nogle (flere) penge i projek-
tet.

I det hele taget har det været
berigende at konstatere, at mange
flere end sædvanligt råber op og
har en mening om, hvordan teater-
livets statsfinansierede rammer
bør se ud fremover.

★

Og mens der snakkes og skrives og
politiseres, vakler tragediens
muse, *Melpomene*, over scenen —
henådende »Vig fra mig« — sam-
tidig med at tæppet brager ned i
hovedet på hende. Og det er blot
trekvart tid henne i forestillingen,
thi det var netop, hvad økonomien
rakte til ...

Sidste mand lukker og slukker.

□

Comedievognen, der har fejret sit 20-års jubilæum, med en af præmi-
eforestillingerne i BTS-jubilæumskonkurrencen: »Historien om
Alfons Åberg».

Dramatik i gaderne

BørnTeaterSammenslutningen (BTS) fylder 20 år den 20.
maj, hvilket selvfølgelig må fejres »efter alle kunstens reg-
ler«. I den anledning har man konstrueret en rasende svær
jubilæumskonkurrence (se bagsiden), hvor man kan vinde
en professionel teaterforestilling!

På selve dagen, lørdag den 20. maj, vil gruppeteatrene
invadere København.

Fra ca. kl. 11 vil et optog af festligt udklædte teaterfolk for-
søge at føre et optog frelst gennem Strøget og frem til
Rådhuspladsen, der til lejligheden vil være smukt pyntet,
bl.a. med farvestrålende teaterbiler.

Når rådhusklokkerne slår 12, vil et mangetalligt børnekor
afsyngende en BTS-sang, komponeret specielt til jubilæet.

BTS-formand Erik Møller vil tale, dronningen vil ønske til
lykke — og vinderne af jubilæumskonkurrencen vil blive
udtrukket og navnene bekendtgjort på pladsen.

Desuden vil et ukendt antal spontane og planlagte indfald
komme til udfoldelse, inden den offentlige del af jubilæums-
festlighederne afsluttes med fællessang.

Om aftenen tager BørnTeaterSammenslutningen så
imod den mere private hyldelse ved en større jubilæumsfest.

Men hvis man vil ønske BTS til lykke med de første 20 år
og give sig selv og sine børn en festlig oplevelse, kan det beta-
le sig allerede nu at sætte kryds i kalenderen lørdag den 20.
maj — og befinde sig i Københavns centrum.

Nott 89

Der finder et større teatertræf sted i København fra 28. maj
— 2. juni 98.

Det forventes, at mere end tusinde teaterfolk og tea-
teradministratorer fra hele Norden vil deltage i arrange-
mentet Nott 89, der arrangeres af Nordisk Teaterkomité,
Nordisk Teaterfolkerråd og Teaterfolkernes Forbund i
Danmark.

Stævnet vil omfatte teaterforestillinger, udstillinger,
seminarer, cafe m.v. — eller som arrangørerne udråber det:
»En million teatererfaringer samlet på ét sted!«

Yderligere oplysninger kan fås på:

Nott 89 — sekretariatet
Skt. Knudsvej 26
1903 Frederiksberg C
Tlf. 01 24 58 08

Den Røde Brochure

BØRNE
TEATER
AVISEN

Det årlige særnummer af
Børneteateravisen, Den
Røde Brochure, der er et
katalog over teaterforestil-
linger for børn og unge, vil
have fundet vej til alle abon-
nenter i god tid inden årets
børneteaterfestival i
Odsherred.

Det digre værk indeholder
bl. a. (nyredigerede) afsnit
om tilskudsmuligheder for
køb af børneteater, gode råd
om afvikling af forestillinger,
børneteaterområdets
organisationer m.m.

Det vil desuden være muligt at finde ud af, hvilke grupper
og forestillinger, der er refusionsberettigede. Årets udgave
vil for første gang være helt uden repertoire fra cirkus-
gøgler- og trylleverdenen.

PÅ VEJ

**ke flere
ner til
trene**

Ny teaterlov lukker teatre

**straffe
teater**

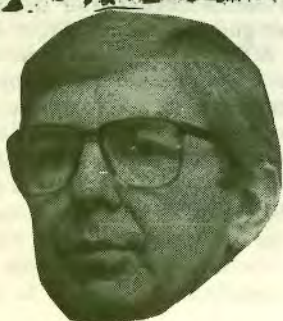
Staten svinger

Paradoksalteater

Tag jer godt af skuespillerne - thi de er tide
kranke i kort begreb. Shakespeare: »Hamlet«

VANSKELIGHEDERNE ved at tænke og ha-
le nyt, når man allerede sidder til halsen i
tidens synder, kender vi alle. Hvis fortidens sy-
består i at have brugt, hvad man ikke havde
ning for, og nytænkningen samtidig kræver
midler at bruge af, bliver pinen særlig akut.

Hvis teatret er til for bl.a. at tydeliggøre
konflikter, kan den ny teaterlov siges i eksem-
form at solidariseres sig med den kunstform, d
lægge økonomiske rammer om. Kulturminis-
Vig Jensens problemer med at få scenisk fo-
og sparekrav til at passe sammen kulminere
sidste dage for lovforslagets fremskridt i en

I ARBEJDSTØJET

Det nye Teaterråd har begået sine første indstillinger og tildelinger, der synes at signalere en vis nyorientering mod unge grupper og et stop for automatikken i støttepolitikken.

Af CARSTEN JENSEN

TEATERPENGENE

Oversigten over tilskud tildelt af det nye Teaterråd efter teaterlovens paragraffer.

Hvad angår § 16a, har styrelsen for Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater (RBOT) fulgt Teaterrådets indstilling.

Teaterlovens § 16 a

Teatret Artibus	1.420.800
Baggårdsteatret	1.420.800
Bådteatret (får også via 16c)	227.100
Fair Play	1.420.800
Kaskadeteatret	963.200
Skifteholdet	1.420.800
Turnus	963.200

Teaterlovens § 16c

Den Blå Hest	850.000
Bådteatret	1.600.000
Corona Danseteater	105.000
Comedievognen	1.400.000
Fiolteatret	770.000
Hotel Pro Forma	400.000
Den Jyske Undergrund	200.000
Mariehønen	250.000
Månegøgl	225.000
Paraplyteatret	650.000
Spillehuset	350.000
Terra Nova	250.000
Teatret (Bakdalgård)	282.400
Uppercut Danseteater	350.000
Vester 60	200.000
Ø-Gruppen	200.000
Vandrefalken	200.000

Teaterlovens § 17

Dansens Hus	293.000
Danseteater Centrum	57.000
Jorge Holguin	250.000
Holland House	200.500
Eske Holm	250.000
Teater Tango	250.000
Uppercut Danseteater	250.000

Teaterlovens § 18

Caféteatret	1.100.000
Københavneren	500.000
Teatret ved Sorte Hest	350.000

Teaterlovens § 18

(Enkeltprojekter 2. halvår 89)

Carsten Bang: »Blodet på kattens hals«	250.000
Ulla Gottlieb: »Autumn and Winter«	204.300
Teatret ved Sorte Hest: »Støj på ledningen«	250.000

Teaterlovens § 19

»Eksperimentalparagraffen«, enkeltprojekter 2. halvår 89

Cantabile 2: »Folkets løb«	250.000
Dr. Dante: »Kærlighed«	450.000
Får 302: »Ach du Lieber«	226.500
Kimbri: »Koyaanisqatsi«	200.000
Kom De Bagfra: »2 produktioner«	200.000
Mammutteatret: »Bloody Mary« (res.)	450.000
Natholdet: »Forvandling«	350.000
Performancegr. Værst: »Horror Vacui«	100.000
Wurst Teater: »Processen mod Reed Richards«	50.000

»Gid du må leve i interessante tider«, lyder en gammel kinesisk forbandelse.

Og det nye Teaterråd er netop gået ind til en »interessant« opgave, hvor tildelingsmulighederne afgjort er for små, samtidig med at behovet for støtte er voksende - og over det hele svæver konturerne af en ny teaterlov, der både kan tænkes at fratage Teaterrådet en del af deres indflydelse og samtidig tilføre dem flere bundne opgaver. Alt sammen inden for rammerne af en økonomisk nul-løsning, der fortsætter udhulingen af kulturlivet.

Men det var nu ikke for at diskutere de generelle kulturpolitiske fortrædeligheder, at BTA satte teaterrådsmedlem og skuespiller Vigga Bro stævne. Rådets mening om lovforslaget vil nemlig i samhörighed blive afskibet til kulturminister Vig Jensen, inden TR går ind i en offentlig debat om teaterloven.

For der kan næppe herske tvivl om, at man i rådet ser med rimelig pessimisme på mange af forslagens konsekvenser. Ikke mindst med hensyn til egnsteaterproblematikken, der reelt betyder, at børne- og ungdomsteatret mister tilskud - helt i strid med ministerens åbenbare intentioner.

Men her gælder det de tanker og ideer, der ligger til grund for det nye Teaterråds støttepolitik. Med et beløb, der næppe overstiger fem procent af det samlede teaterbudget.

Gruppeteater t/r

Vigga Bro har ført en omskiftelig tilværelse i dansk teater. Hun har som en af de få taget springet fra det etablerede og institutionaliserede teater og over til det erklærede politiske gruppeteater - og tilbage igen. Og hun vil fortsat gerne arbejde med dette område.

Hun kender derfor tildelingsområdet ganske godt indefra, og der har givet været knyttet visse forhåbninger til denne viden fra det marginalområde, der udgøres af børne- og gruppeteatret.

BTA: Nu er det nye Teaterråd altså trukket i arbejdstøjet. Hvordan føles det så at skulle administrere en økonomisk set utilstrækkelig kulturpolitik?

VIGGA BRO (VB): - Det er svært, men det vidste jeg jo, da jeg gik ind til det. Der er ikke de penge, som der burde være. Og er det slemt for børneteaterområdet, er det katastrofalt for dansen og det eksperimenterende.

Men rent personligt gik jeg osse ind i Teaterrådet for at prøve at gøre lidt ved den stivnen, som jeg føler der har været på området på grund af de begrænsede midler.

BTA: Du føler dig ikke som gidsel for bestemte områder, der håber at blive tilgodeset?

VB: - Hvis du bruger ordet gidsel, så mener du vel dermed, at jeg føler mig som en del af børneteaterområdet stadigvæk. Og det har du ret i. Det er et område, som - det vil jeg godt gentage og understrege - er enestående i verden. Når det er sagt, så vil jeg sige, at man kan ikke påtage sig et ansvar for et større område og så kun føle sig som advokat - eller gidsel om du vil - for en del af dette område. Vi kommer alle fem med vores viden og baggrund, som vi så prøver at samle til noget konstruktivt. Man kan ikke sidde i det råd uden at have baggrund i det teatermæssige landskab, det drejer sig om, for så forstår man det ikke. Og man kan ikke nå at sætte sig ind i området først.

BTA: Forsøger I at blive enige?

VB: - Vi er enige om indstillingerne. En enighed, som vi har diskuteret os frem til. På god gammeldags gruppeteatervis, for så vidt...

Ny fordelingspolitik?

BTA: Hvor meget teater når I at se?

VB: - Meget. Jeg ser fire-fem forestillinger om ugen. Også om formiddagen. Og det er faktisk sjovt. Vi var i øvrigt alle fem med i Horsens til børneteaterfestival - og tropper også op i Odsherred.

BTA: Under det forrige Teaterråd havde man indtryk af en tendens, der gik ud på at give lidt mere til lidt færre grupper for at få tingene til at fungere ordentligt. Man kan ved at se på jeres 16c-fordeling få det indtryk, at I satser mere på 'gulerodsprincippet' - lidt mindre til lidt flere. Er det en bevidst politik?

VB: - Jeg ved af erfaring, at selv de »velhavende« grupper får alt for lidt, og der er ikke råd til forestillinger med mange medvirkende, levende musik osv. Og det at tage chancer er næsten at nedlægge et teater. Men jeg vil hellere sige, at vores politik går på at skabe spæde muligheder for bevægelse og fornyelse - inden for de snævre rammer. Og vi er ikke blinde for, at fx. 200.000 og en bil kan være en stor hjælp for de grupper, der slet intet får.

Opgør med et stivnet område

BTA: Men samtidig er det svært for grupper med store tilskud og højt gearet produktionsapparat at acceptere/klare nedskæringer i tilskuddet.

VB: - Jeg ville gøre noget ved den stivnen, der er på området. Puffe til grupperne. Tilføre området nye impulser. Selv inden for disse begrænsede tildelingsressourcer.

Hvis man forsøger at signalere

til området, at det kan lade sig gøre at starte en ny gruppe, så tror jeg at det kan føre til noget andet og mere.

Skal man skaffe penge i den ene ende, må man være opmærksom på de grupper, hvor der ikke sker så meget mere.

BTA: Kan man da tale om en slags institutionalisering på børne- og ungdomsteaterområdet?

VB: - Altså man skal lave kunst for kunstens skyld. Og derfor skal man også lave børneteater for teatret skyld - og ikke fordi det er et spørgsmål om at overleve.

Vi har overalt på området forsøgt at få plads til det nye, fordi det er det, fremtiden skal leve af.

Klassikere og nye kræfter

BTA: Men det er vel samtidig svært for de »gamle« at bryde ud, finde andre job. Og der er jo ikke ligefrem tale om en lægge-lidt-tilside-løn. Eller pensionsordninger. Hvad skal de stakkels mennesker gøre?

VB: - Der er stort set ingen inden for hele teaterområdet, der har pensionsordninger, og ganske få har »lægge-tilside-løn«.

BTA: Hvad mener et teaterråds- og tidligere gruppeteatermedlem så om tidens tendens med at spille klassiske stykker i gruppeteaterregi - Strindberg, Shakespeare m.fl.

Er der tale om kunstneriske udfordringer - eller mangel på nytænkning, så det kan ses som en selvudhuling af teatergruppernes egentlige funktionsområde?

VB: - Sådan har det altid været. Lige nu er det in at spille klassisk, om tre år er det måske avantgarde fra Tyskland eller danske forfattere igen. Men børneteaterskuespillere har altid ønsket engang imellem at spille noget voksenteater. Ikke fordi de nødvendigvis er særligt originale dér, men det giver kræfter i den anden ende.

Afviklingsstøtte

BTA: Hvor længe siden er det, du har set noget gribende, nytænkende, eksperimentelt børneteater?

VB: - Du antyder dermed, at det er der ikke meget af. Det er nok rigtigt, at der ikke lige i disse år eksperimenteres så meget, men jeg synes rent faktisk, at Hans Rønne (Teatret) er enormt spændende, og Ray Nusselein (Paraplyteatret) eksperimenterer en del inden for sin egen form. Det gribende børneteater derimod er der gud være lovet meget af.

BTA: Hvis Teaterrådet ønsker at få en masse nye grupper ind inden for de eksisterende økonomiske rammer, så skal de gamle ud og tjene hele driften ind på billetindtægterne. Hvilket jo ikke lade sig gøre.

Skal de så nedlægge sig selv? Eksemplificeret i tilfældet Vester 60, hvor TR-formanden jo har udtalt, at »afviklingsstøtten« er begrundet i, at man ikke synes kvaliteten er høj nok; at der mere er tale om manifestation end teater?

VB: - Ja, her er vi faktisk meget enige i rådet. Jeg synes ikke de er dygtige nok, og deres manuskripter er ikke gode.

Politisk teater

BTA: Vester 60 argumenterer med, at Teaterrådet med beslutningen er med til at afskaffe det politiske børneteater i Danmark?

VB: - Ja, det er i grunden interessant. Bortset fra at alt teater jo er politisk, så siger det lidt om, hvad Vester 60 mener om alle de andre grupper. Hvad med Comedievognen, Artibus og alle de andre?

Der er meget politisk børneteater, som er meget bedre politisk tænkende. Men man skal selvfølgelig være dygtig for at lave venstreorienteret politisk teater på en god måde.

BTA: Ved gruppeteatrenes fremkomst lå der jo en erklæret oppositionel holdning til den etablerede kunst, institutionerne og politikken.

Er dagens børne- og gruppeteater måske mere apolitisk og underholdningssøgende end tidligere?

VB: - Det ved jeg ikke. Der har jo altid været både pussenussteater og progressivt teater. Men hvis du har en politisk grundholdning, har du den jo med dig i alt, hvad du laver.

Også dengang har jeg da set eksempler på reaktionært teater, selvom spillerne troede det var rødglødende politisk.

Usikkerhed som princip?

BTA: Det forrige Teaterråd - og den »gule betænkning« til en ny teaterlov - så gerne, at det var muligt at give tilsagn om tre-årig støtte. Samtidig med at man tilsyneladende prøvede at operere med »opsigelser« i god tid.

Hvad er jeres politik? Vil I give penge for et år ad gangen?

VB: - Alle Teaterråd har jo til hver en tid givet penge fra år til år. Sådan er loven og bemærkningerne. Det ville da være fint med en tre-årig støtteordning, men det kræver unægtelig flere penge til området.

=====

Jeg vil godt gøre op med den stivnen, der også er. Flytte på grupperne, tilføre området nye impulser

=====

Hvis alle midler havde været låst fast i år, hvordan skulle vi så fx. have reddet Comedievognen, der jo blev smidt ud som egnsteater. Og hvad med de grupper, der slet intet får. De kan så helt sikkert se frem til tre år uden håb, for slet ikke at tale om, hvad der sker med de børneteatre, der har status som egnsteater, når og hvis den nye lov bliver gennemført. De ender på Teaterrådets bord. Skal de ikke komme i betragtning, når uddelingene sker?

For selvom BTS råbte sejr og hurra for de 25 procent, så vil der jo reelt set ikke komme flere penge til børneteaterområdet, hvis den nye lov går igennem.

BTA: Men det er ikke sådan, at det nye Teaterråd signalerer en vis

usikkerhed som fordelingsprincip - for at få grupperne op på mærkerne?

VB: - Det tilstræber vi bestemt ikke. Vi kan bare ikke gøre systemet vandtæt til evig tid. Med de tilskud, der er tale om, vil der altid eksistere en vis usikkerhed.

Ellers må vi have midler til at have et rådighedsbeløb, som altid kan være der, hvis nyt opstår.

BTA: I kunne jo også vælge at satse på at få etableret fx. ti fremragende børneteatre, der så skal have alle pengene?

VB: - Det kan man ikke. Så stopper tilgangen. Og der SKAL være plads til en kunstnerisk underskov.

BTA: Så du kan ikke tilslutte dig Bering-Liisbergs ideer om at lave et skarpere skel mellem amatør- og professionelt teater ved gennem støttepolitikken at tvinge »mellemgrupperne« til at »vælge« side?

VB: - Det er en farlig politik, for hvor ligger grænserne? Alle de der vildtvoksende ting, som danner underskoven, giver det sunde miljø og mulighed for vækst. Hermed har jeg ikke sagt, at alt børneteater er godt.

Publikum er godt nok

BTA: Hvad synes du om dagens børneteaterpublikum? I relation til fx. problematikkerne videokultur og en galoperende hyperaktivitet?

VB: - Der er intet i vejen med publikum. Hvis pulsen går en anelse hurtigere på dem, så går den også hurtigere på os, for vi er jo en del af kulturen.

Men det er vigtigt, at teaterfolk undlader at læne sig op ad TV-mediet. Det ER ikke det samme og vi skal ikke konkurrere. Det er det levende møde med publikum, der er vores kunstneriske hjørne og mulighed. Teatret skal bevare sin selvrespekt og tro på egen værdi.

BTA: Men TV og video m.m. giver kraftig konkurrence, samtidig med at institutionerne har færre penge til teaterkøb?

VB: - Så dårligt er mulighederne altså heller ikke for børneteatrene. Der sælges faktisk ret godt - også i forhold til andre lande. Men selvfølgelig bliver børneteatrene sårbare med den massive konkurrence, og det kalder på den politiske vilje til at støtte det levende teater forsvarligt.

Formynderi over alt

BTA: Som tidligere aktiv gruppeteaterspiller må du også have en mening om diskussionerne omkring kvalitet, aldersgrænser og børnenes udbytte af børneteater?

VB: - Tjah, jeg husker en episode omkring et stykke, Banden spillede (»6.c.«), hvor en klasse-

gruppe skulle arbejde med stykket - og en af eleverne bagefter sagde: »Jeg er bange for at andre 7. klasser vil have svært ved at forstå det her...«!

=====

Der skal være plads til en kunstnerisk underskov og nytænkning

=====

I øvrigt fokuserer man alt for meget på det med den dårlige kvalitet og hvor forfærdeligt det er for børnene... Men det er jo ikke værre end på de storkøbenhavnske landsdelsscener, hvor det stort set er politikerne, der sidder og laver de rammer, som teatrets udseende er et resultat af.

Diskussionen vil altid være der. Vi er alle formyndere under en eller anden form. Men det gode ved os i Teaterrådet er, at vi bliver udskiftet hvert fjerde år...

BTA: Teaterrådet og fremtiden?

VB: - Hvis teaterloven kommer igennem, som oplægget er, så kender vi jo vilkårene...

Men vi har da endnu lov at håbe, at politikerne kommer til fornuft. Jeg tror osse, at vi befinder os i en historisk situation, hvor tingene kan ske. Og jeg har aldrig tidligere været ude for, at så mange har kæftet op og snakket og prøvet at få folk til at mene noget om det. Det er ikke noget vi teaterfolk gør meget, så det synes jeg i hvert fald er positivt.

Manglende logik

BTA: Tendensen synes at gå i retning af et mere udsultet kultursamfund. Også selvom alle relevante undersøgelser viser, at det samfundsøkonomisk kan betale sig at satse på kulturen...

VB: - Undersøgelser viser også, at publikum ikke er sådan en stabil masse. Så hvis man skærer tre-fire teatre fra, vil de andre blive fyldt. Sådan er det bare ikke.

Det er sådan, at jo mere aktivitet der er og jo mere lødigt teaterlivet er, jo flere mennesker går i teatret. Og på samme måde; jo

flere bøger, jo mere læsestof... Det hænger ikke sådan sammen at man siger: der er så og så mange mennesker, der læser så og så mange timer - så behøver vi ikke at udgive flere end de og de bøger. Og altså tilsvarende med teatrene. Man kan jo ikke bare fylde op fra en ende af.

BTA: Og hvorfor kan politikerne så ikke forstå det?

VB: - Det kan de ikke, fordi de ikke kan regne på den måde. Deres hoveder er ikke skruet sammen til det. Men bare det, at der ER teater i en by, gør den mere levende og aktiv. Også selvom det ikke bliver brugt af alle.

Man burde stille politikerne nogle modspørgsmål: Om det er en POLITISK holdning at der skal skæres ned. For pengene til teater er så små, at man næsten ikke kan se dem i regnskabet, men man taler om det som om der var bud efter hele vores bruttonationalprodukt.

Om man lod området tilflyde fx. 50 mio. ville det ikke kunne mærkes nogen steder - andet end på teaterområdet!

Alle de steder, hvor man skærer nu, går det ud over alt det levende, spændende og eksperimenterne. Og der er ikke engang politisk logik i det. Intet firma med respekt for sig selv ville administrere på den måde.

Det ville svare til, at et medicinalfirma bortskærer hele den forskning, det skal overleve på fremover...

Afslutter teaterrådsmedlem Vigga Bro samtalen, inden hun haster videre til næste opgave.

Kai Nissen fortæller bl.a. om *Det dansk-brasilianske Teaterprojekt: »... Og før os dør skovene«*.

Historien bag....

Af KAI NISSEN

Det er med en tekst — har jeg somme tider mismodigt tænkt — som med en trampolin: Den skal bare bruges til at sætte af på. Teksten er et påskud for at komme videre og lave »the real thing«.

Kan forfatteren levere dén vare er der ingen ko på isen. Han overflødiggyr lynhurtigt sig selv og kan erstattes af hvem som helst der kan lave et fikst afsæt. Den tilgrundliggende historie, som forfatteren så frygtelig gerne ville fortælle, bryder ingen hovedet med.

Men før vi går videre må vi have lidt litteratur. Først et pluk fra Erica Jongs »Serenissima«. Det er William Shakespeare der taler:

»Naturligvis forsøger de at ændre alt, man har gjort. (—)... De forsøger af alle kræfter at gøre forfatteren til en ren skygge af sig selv, et genfærd, og når skuespillet begynder, er ingen mere foragtet end den stakkels forfatter.«

Det er en tussegammel problematik. Det er heller ikke det interessante. Det interessante er hvad man gør ved den hver gang den dukker op. Jeg kunne have skrevet om emnet for ti år siden, for femten år siden, jeg kan sikkert skrive om det i halvfemserne og efter år 2000. Lige nu er vi i slutningerne af 80'erne og dilemmaet der.

Naturligvis er det forfatterens egen forbandede fejl — siger jeg til mig selv — at ingen tager sig af historien bag. Han kan bare lade være med at give afkald på at ville sin egen historie. Han kan lade være med at stille op på en hvilken som helst tendens i tiden.

For et par år siden, efter 20 år i faget, oplevede jeg at folk ikke længere tog mine tekster særlig alvorligt. Jeg var også selv hørdt op med at rode i mine indvolde — hvor historierne blir til, mellem den gule galde og det røde hjerteblod — og levere den bestilte vare så pænt og samvittighedsfuldt jeg kunne. Men det pæne og samvittighedsfulde, det har vi jo ikke brug for.

Og jeg måtte sande det tænder-

skærende morsomme i at folk kunne sige god for en tekst, for straks bagefter at lade hånt om den som netop andet end tilfældigt afsæt for det videre arbejde. Jeg har altid været så naiv at tro at teksten styrede processens indhold. Det er en lære jeg har siddende i kroppen fra dengang i 70'erne. Men da havde forfatteren også tiden i ryggen og del i det muntre forløb.

Men selv om man ikke var hurtig nok til straks at opfange skiftet i tiden, så indtraf det jo. Og selv om alt stadig gik vældig fremad, og jeg skrev videre som jeg plejede, pænt og samvittighedsfuldt, så fremstod det som mere og mere tilfældigt, hvad der blev taget for gode varer i en tekst, og hvad der nødvendigvis måtte ændres.

Og så kunne det ske at slutningerne på mine stykker blev ændret, f.eks. fra en negativ udgang til en positiv ditto. Og det kan godt være jeg har det svært med mine slutninger, men man laver nu engang ikke slutninger om, udelukkende af praktiske årsager, uden at ændre ved de forudgående præmisser. Det oplevede jeg et par gange. Kun sjældent var det fortællingens indre struktur der betingede ændringen.

Tekstskred opstår meget tit ud af den øjeblikkelige stemning i prøvelokalet, de pressionser der fremkommer, de afledte tanker der konstant fødes — og som til tider ikke har ret meget med udgangspunktet at gøre. Og i denne heksekedel var jeg kun undtagelsesvis til stede, jeg sad nemlig derhjemme og strikkede omhyggeligt en ny tekst sammen, til nogle nye folk, i en helt anden ende af verden.

Det værste jeg oplevede var en produktionsperiode i udlandet — hvor jeg gudbevares heller ikke kunne sproget. De oprindelige ideer blev gennemprøvet og skrevet ud, og ustandselig ændret, uden at der nogen sinde var andet end løse fornemmelser bag udvælgelsen. Det var håbløst at skrive

på, og vi sad to forfattere i hver sit sproghjørne og kæmpede forbitret med hver sin opfattelse af stykket.

Til sidst sad jeg sammenbidt og skrev løs på hvad som helst, ligegyldigt hvad. Hvor jeg selv var hende i alt det rørte ingen, dårligt nok mig selv. Men det siger sig selv at det er en ufatteligt ringe udnyttelse af en faglig ekspertise man har fragtet langt bort og sat i en stol med udsigt over fremmede og inciterende horisonter.

Vi tager et stykke litteratur til. Denne gang er det Karel Capek, fra hans bog »Hvordan et skuespil bli'r til«. Han taler om stykkets kriterierens tilstand just efter en overstået premiere:

»Den overflødige forfatter sniger sig bort på tåspidserne over de pinligt knirkende brædder; han raver gennem gangenes labyrinter og flygter ud i den friske luft. Det er nat; nogle få mennesker driver hen ad gaderne, mens de tænker på gudvedhvad, sporvognene klemter og livet bruser fjernt. Forfatteren skutter sig i nattekulden af benovelse. Han er alene, fuldkommen ene, som aldrig før i livet, og bag hans ryg rinder hans livs store dag til ende.«

Det der tiltaler mig mest ved passagen er det med at flygte ud i den friske luft. Da jeg kom hjem fra det store udland følte jeg mig meget beklemt på min faglige stolthed. Faktisk i en sådan grad at jeg holdt op med at skrive. Men ikke ret længe. Så gik jeg i gang med en ny opstart — en større tarmrensningssproces, kan man sige.

Jeg havde en plan om at forny mig selv ved at skrive tekster som ikke skulle tjene noget som helst andet formål end at tilfredsstille min egen lyst til at fortælle historier. Det synes jeg ikke jeg havde gjort i umindelige tider — og så er der vel ikke så meget at sige til at blodet rinder ud af stykkernes åbne sår.

Jeg vil ikke tage imod flere bestillinger — der kom heller ingen, tiderne var ved at skifte —

og selv om jeg ikke kunne vide hvor det ville føre mig hen, begyndte jeg at skrive monologer, prosastykker, fortællinger. Jeg var fri til at gøre hvad fanden jeg ville, jeg kunne slå ihjel efter behov og lade gå op i luer som det behagede mig. Den ydre styring var afløst af en indre opfyldelse.

Historierne blev udgivet (som noveller), og en enkelt blev produceret af radioteatret — som dramatik. Men det er sådan set ikke det, det drejer sig om. Det drejer sig om at kunne stå frem med et bud som står uantastet — før det eventuelt laves om.

For mig drejede det sig også om at få lov til at gå løs på nogle historier, der i den almindelige tumult var gledet ud på et sidespor. Det var en letsindighed uden lige. Sådan er der så meget. Undtagen når man får sin hyre. Så blir det nemlig ikke ret meget. Og det gik der et par år med.

Imens skete der så det på teaterområdet at der indtraf en masse indskrænkninger og sindelagsændringer, som ramte højt og lavt. Den slags har jo en utrolig gennemsvivningskraft. Tiden ånd kaldes det, og straks giver alle slip på alt hvad de havde mellem hænderne.

Grupperne begyndte i stort tal at spille klassikere og udenlandske stykker (det var jo billigere — ihvertfald nemmere — end den gamle satsning på dansk dramatik), og de der nu eksperimenterede med publikum var de nye privatteatre. I dag er det dem der i aviserne kaldes »alternative«, mens grupperne spiller institutionsteater-repertoire i lange baner. Tal så ikke om, at tidens store hjul ikke drejer.

Når man i dag sender en tekst til et teater, uopfordret og uden forudgående aftale (det skal man i det hele taget ikke gøre, men hvis), så skal man helt undlade at tælle sine kalenderblade i lang tid, og man må ikke tro at ret mange teatre går ind og yder en dramaturgisk ind-

sats. Det har de nemlig hverken penge eller mandskab til — et livsvigtigt stykke arbejde, produktudvikling.

Er det entusiasmen der er røget ud over skrænten? For nogle år siden var det jo sådan at selv mindre grupper — visse af dem — ville være gået ind med råd og dåd. Men de havde jo også noget på hjerte. Det var dengang. Nu er hjerterne ikke helt så store mere og viljen knap så ren. Og at komme i hænderne på urene viljer, ja det er dog værre end slet ikke at komme i hænder.

Men vi har ikke andet end entusiasmen at holde os til. Og håbet. Negative tider måtte helst få enhver af os til at slå positivt ud (jeg ville gerne bruge udtrykket »positivt udslet«, men jeg ved ikke om det holder, rent lægeligt, mener jeg). Det er så fantastisk nemt at lade sig drive med af pessimismen — og svært helt at undgå den.

Nu har vi så efterhånden set hele spekteret: Fra dramatikere der fortvivlet sidder og klamper med andre folks uklare ideer (for at overleve, venner, for at skaffe brød under smørret) til frembringelsen af historier der suverænt er ens egne og som i kraft af deres udsagn burde kunne være stærke nok til at styre selv et prøveforløb uden at nogen behøver makulere det af den grund. Begge dele kræver en indsats fra forfatterens side, men hvor den sidste er med til at styrke talentet, er den første blevet en rent destruktiv affære.

Det sidste citat jeg vil benytte mig af er en (nogenlunde ordret) udtalelse af Francis Ford Coppola (»Godfather«) til svensk fjernsyn: »En producer er det mest forskrækkede menneske man kan forestille sig. Han køber aldrig en idé. Han skal mindst have en bog, eller noget andet som allerede har vundet anerkendelse.«

Er det sådan vi vil have det? Er det sådan vi har det i dag, også inden for teaterområdet? Ingen risiko eller satsninger. Så hellere døden på grund af den store forudsigelighed. I så fald er der brug for en større opstandelse — og mindre forskrækkelse. Der er meget at gøre op med. Forhåbentlig er der også meget at gøre godt med.

Et dramaturgisk procesarbejde på niveau med hvad man har sine steder i udlandet, har vi desværre ikke oplevet herhjemme endnu. Nogle tror på den slags, andre tror på at geniet nok skal sætte sig igennem under alle omstændigheder. Sådan er der så meget. Jeg tror på at tidens hjul drejer os ind i en stærkere periode igen. Men jeg tror på den anden side ikke det skader at give det et bitte nøk.

For en ordens skyld: Det må for mig gerne være med en tekst som med en trampolin. Den skulle helst være god at sætte af på. Men den skal også kunne modtage en når man kommer ned igen. Den skal danne bund. Det er den bund — historien bag — men er nødt til at forholde sig til. Hvem gider ellers — og nu tænker jeg på publikum og tilskudsydere. □

Kai Nissen er dramatiker og forfatter. I slutningen af 1988 debuterede han som prosaforfatter med »Fortællinger fra asken« (Forlaget Tiderne Skifter, kr. 198)

En af fortællingerne, Liden Kirsten, er med succes sendt som radioteater — og også de øvrige fortællinger tænkes af forfatteren uændret omplantet til teateret.

Af andre teaterproduktioner kan nævnes Niels Klims underjordiske rejse (Gladsaxe Teater og TV og Ditle Menneskebarn (Folketeatret).

I skrivende stund

To forfattere/dramatikere fortæller her om den noget tornestrøede vej til berømmelse — eller fiasko — som leverandører af dansk dramatik. Og her tænker de ikke så meget på publikums dom, som på alle de angreb, lunkne intentioner og realisationsmæssige faldgruber, der venter på deres tekster, næsten inden disse forlader skrivemaskinen.

Udsigt fra en skrive-maskine

Af KIM FUPZ AAKESON

At skrive til teater er at sende sin søn, sit hjertensbarn, til fronten. Måske kommer han hjem med medaljer, måske kommer han hjem i rullestol uden arme og ben, og måske bliver han bare meldt savnet.

Det var — for nu at være ærlig — ikke den indre ild, der drev mig i armene på branchen. Jeg var børnebogsforfatter og illustratør og en forholdsvis lykkelig sådan, men smiger og udsigten til fire måneders fast aflønning er argumenter, der er svære at tilbagevise, når man gør sig udi børnekultur.

Sådan startede det, og det blev til flere forestillinger, og de blev ikke lige gode alle sammen, og det har meget med den før omtalte frontproblematik at gøre. Sjældent ligner det færdige stykke det, man afleverede; det kan blive både bedre og værre.

Når man går fra bog til scene, ryger man så at sige længere tilbage i processen. Bogen følger man nemlig til døds. Når man er klar med sit manus, mødes man med sin forlægger og enten siger han hurra eller også siger han øv. Siger han hurra, er man færdig og bogen ser ud som aftalt, og siger han øv, går man hjem igen og skriver den om, og så mødes man atter med sin forlægger og så er der øv eller hurra og så fremdeles — lige indtil man er enige, og så ved man hvordan bogen bliver.

Sådan er det, og ingen redaktionssekretærer tegner videre på den illustration, man har afleveret til kronikken, selvom han synes der er noget galt med pointen.

Nu er der sikkert dramatikere, der søger for ikke at komme i den situation; dramatikere, der på forhånd har sikret sig, at der ikke bliver ændret et komma i deres værk, når truppen går på gulvet, og det kan jeg godt forstå. Til gengæld er min forståelse for, at de fleste grup-

per vil betakke sig for at arbejde sammen med dem omtrent ligeså stor.

Jeg er, ihvertfald i teorien, med på, at manuskriptet er et mellemled i processen fra ingenting til det færdige stykke, først og fremmest må interessen dreje sig om at få menageriet til at fungere, så må det have lavere prioritet, om man bliver ordentligt og ordret citeret eller ej.

Og ikke mindst drejer det sig om, at alle ikke kan alt; jeg vil med stor fornøjelse erkende mine manglende evner udi instruktion og udi scenografering og udi hvad som helst og må netop derfor udvise en vis accept af, at visse beslutninger kan vise sig at være nødvendige at træffe under opsætningen, og at visse af disse beslutninger kan gå mine yndlingsreplikker og yndlingssekvenser imod.

Ud fra disse betragtninger er det altså, at jeg har set mig nødsaget til at sende mine sønner ud i krig, jeg har valgt at afgive en vis portion suverænitet, og det har givet følgende uomtvistelige erfaring: Nogen gange er det en god ide og nogen gange er det en katastrofe. Retten til at blive sur over og være uenig med de valg, der tages, giver man selvsagt aldrig køb på.

For nu at starte med det værste. I første scene går skuespilleren ind fra kongesiden, løfter sin hat og siger »goddag, børn«. Det står i manuskriptet og det har jeg som skrivende kunstner tænkt og forestillet mig, og det er, med et par regibemærkninger in mente, lige til at føre ud i livet, og det gør skuespilleren og instruktøren så — bare helt forkert.

For det første havde man tænkt sig en personage, der var knap så buttet, og så skulle han løfte hatten anderledes, bukke på en anden måde og ikke sige »goddag, børn« som en idiot, men som et æterisk

Tegning: Kim Fupz

og poetisk væsen fra eventyrets forunderlige univers.

Sådan går det slag i slag. Skuespilleren ødelægger replikkerne og instruktøren streger det halve og ændrer resten for at få lortet skruet sammen til noget, han vil sætte sit navn under, hvorefter scenografen misforstår grundideen og udformer omgivelserne til en blanding af rock og rokokko, og så er alt parat til, at alle mand kan trampe rundt i lyrikken med store træskostøvler på....

Sådan er det, når samarbejdet på tværs af et stykke viser sit grimme fjæs, og man sidder et sted i mørket og begræder sine guldkorn — omgivet af demente sinker, der ikke kan se op eller ned på en klar intention. Det er rigtig grimme oplevelser, der knytter sig til den slags produktioner, og man afsværges hele den forbandede branche, og det er man garanteret ikke den første dramtiker, der har gjort.

Så er der heldigvis den anden mulighed; det er der, hvor skuespilleren driver sjæl i et afsnit, der var

lidt fladt, og instruktøren skærer og strammer på den helt rigtige måde og arrangerer samspillet morsomt og legende midt i en overjordisk scenografi, akkompagneret af komponistens underskønne musik.

Det er momenter af stor glæde, hvor man har lyst til at kysse disse vidunderlige kunstnere, hvor det var rigtigt at give alle frie hænder til at spille på manuskriptet, det er når hjertensbarnet står i projektørlyset og klirrer med medaljerne, smukkere end da man sendte ham afsted.

Det er altså både frem og tilbage at vælge en vis afslappethed i forhold til sit manuskript, og det er der for såvidt ikke noget odiøst i. Det store problem ligger i at undgå katastroferne, hvor instruktøren dybest set ikke kan lide manuskriptet, men kun har sagt ja fordi det jo, som nævnt, er så svært at sige nej til fire måneders fast aflønning.

Det er vel her omkring både trup og dramtiker må have antennerne ude fra starten; er der en fælles

kærlighed til den værnepligtige? Det må starte med en lovestory, osse når ansættelserne skal på plads, før der er skrevet en linie.

Jeg kan ihvertfald ikke forestille mig at tage hyre på et projekt en anden gang, uden at være nogenlunde sikker på at instruktøren elsker min stil og jeg hans/hendes, og han/hun må så for sin part elske sine skuespillere og vi må alle sammen elske hinanden og så kan vi derfra vinde slaget og lave noget der er rigtig godt, eller måske bare nogenlunde godt og naturligvis er risikoen for at lave noget rigtig skidt stadig og altid til stede.

I krig og kærlighed er der ikke mange garantier der holder vand, slet ikke i en branche hvor man både vover pelsen og sælger skindet i fine brochurer, før man har skudt sig ind på noget som helst. □

Kim Fupz Aakeson er tegner og forfatter. Han har bl.a. skrevet stykkerne »Verdens Rigeste Tosse«, »Nissen, der ville være berømt« og »Expresso« til teatergruppen Comedievognen.

ODSHERR

Af BENTE ROTHGARDT

Det har været en overordnet målsætning for de hidtil afholdte 18 festivaler, at hvert barn i området, hvor en festival afholdes, i løbet af festivalugen skal se mindst én forestilling. Der er stadigvæk områder i landet, hvor denne målsætning er nødvendig, fordi der normalt ikke vises teater for børn.

Den ideelle målsætning indenfor børneteaterverdenen er, at et barn hvert år får mulighed for at se to teaterforestillinger.

Det er for øvrigt bemærkelsesværdigt, at det skal være nødvendigt, at vi skal fremsætte disse mindsteønsker på børnenes vegne. Når det gælder voksenteater, gør noget helt andet sig gældende. Folketinget har vedtaget en abonnementsordning, der har som mindstekrav, at den voksne skal se mindst tre forestillinger pr. sæson for at få lov at være medlem af en teaterforening.

Målsætningen med en forestilling pr. barn i forbindelse med Odsherred-festivalen er ikke nødvendig. Hos os er en sådan målsætning for længst opfyldt. Alle børn i vore fem samarbejdskommuner ser hvert år to forestillinger i deres skoletid — fra de starter i børnehaveklassen til de går ud af 9. eller 10. klasse. Desuden arrangeres der børneteater på nogle af bibliotekerne.

I Bjergsted, Svinninge og Nykøbing-Rørvig kommuner ser børnehavebørnene også to forestillinger årligt. Og i Svinninge og Nykøbing-Rørvig er yderligere vuggestuebørn og dagplejebørn også med i teaterordningen.

Det vil sig, at børn i denne del af landet — inden de forlader børne-/ungdomsalderen — har overværet teater mindst 20-30 gange.

Et spørgsmål om vaner

En anden målsætning for de hidtil afholdte festivaler har været, at de skulle finde sted i såkaldt »teaterdøde« områder. Men da vor egn ikke er forsømt i den retning, besluttede vi lokalt, at vores festival skulle blive anderledes end de hidtil afholdte.

Ligesom brugen af så mange andre kulturtilbud er teaterbesøg også et spørgsmål om vaner. Nogle børn har teaterinteresserede forældre, som gerne vil videregive denne interesse til deres børn. Altså tager de deres børn med i teatret.

Men der gælder det samme for teater, som der gælder for musikudøvelse, museumsbesøg og læsning af litteratur; at børn ikke skal være afhængig af, om de tilfældigvis er født i et hjem med klaver eller bogreoler.

Vi voksne bliver nødt til at betragte alle børn som vore egne, når det gælder om at give dem muligheden for at stifte bekendtskab med kulturtilbud.

Ikke mindst skal vi voksne, som udgør teaterforeningernes bestyrelser, tage vort job som kulturformidlere alvorligt, for vi bestyrer jo en slags monopol. Borgerne og dermed også børn og unge er i lommen på os: Vi har sat os på et kulturområde i meget vid udstrækning, fordi vi p.g.a. gældende lovgivning forvalter offentlige midler. Der kan lovgivningsmæssigt kun godkendes én teaterforening i hver kommune.

Kultur-advokater

I Nordvestsjælland er Odsherreds Teaterforening teater-smagsdommere

for omkring 50.000 mennesker. Vi føler i bestyrelsen, at vi har en forpligtelse til at være advokater for områdets børn og unge, så de får en mulighed for at opleve, at der er et alternativ til pommes frites-kulturen, som i så rigt mål tilbydes via kommercielle kanaler, fordi der er penge i den.

Der er nemlig ikke penge i at lave børneteater.

Vi skal have kunsten som et troldspejl at holde op for os. Den skal hjælpe os til at overleve ved at være med til at anviser veje og muligheder, som vi kan bruge, når vi skal få tro på, at vi kan tackle verden.

Dette forhold er netop grunden til, at vi, der elsker teater selv, for 12-13 år siden begyndte at arrangere teater for andre folks børn. Vi ville nå alle børn, derfor skulle vort tilbud gives til børnene dér, hvor vi var sikre på, at alle børnene kunne modtage det. De skulle se det i deres skoletid, eller mens de var i børnehave, og det måtte derfor være gratis.

Vi ville nedbryde de skel, der altid er i et samfund, mellem de, der har råd til flødeskum på lagkagen, og de, der ikke har råd. De skel, der kommer til udtryk ved, at nogle børn er så heldige, at de bliver taget ved hånden og ledt ind i kunsten af deres forældre, mens andres kulturtilbud består i valget mellem fem videofilm til lørdag-søndagsforbruget eller en afsøgning af 99 TV-kanaler.

Børn og voksne sammen

Der er dog ét minus ved vores teaterordning. Ganske vist får alle børn teater. Ganske vist har vi over 25 % unge teatergængere i vort voksenteater. Men det er sjældent, at forældrene får lejlighed til at opleve børnenes engagement og glæde ved en rigtig børne- eller ungdomsteaterforestilling.

Odsherred-festivalen er en chance for at lade børn og voksne sammen få teateroplevelser. Derfor har vi besluttet en særlig målsætning for den kommende festival: *Børn og voksne sammen i teater!*

I forbindelse med festival 89 skal alle børn i vort område også se mindst én teaterforestilling. Det »skylder« vi dem, for festivalen er delvis finansieret med den ene normale, årlige teaterforestilling. Vi skal altså bruge ca. 60 forestillinger i løbet af festivalugen rundt omkring på vore sædvanlige spillesteder. Dette ved teaterudvalgene rundt omkring på skolerne og institutionerne. Og vore tillidsfolk er parate til at være med til at arrangere disse forestillinger.

Alternative spillesteder

Men ud over disse bundne opgaver har vi siden november måned arbejdet med at leve op til vores festivals særlige målsætning.

Lokalgruppen delte vort område mellem sig og kontaktede telefonisk ca. 100 foreninger, arbejdspladser, beboergrupper og andre, som vi mente kunne være medarrangører af en familieteater-aften. Vort bud lød på: »Hvis I arrangerer en aften for jeres medlemmer, børn og voksne, så får I en gratis forestilling.«

Vestsjællands amt bevilgede 25.000 ekstra festivalkroner til fremstødet til PR-materialer, sallegæder og andre udgifter.

Alle kontaktede personer fik kort tid efter den mundtlige kontakt en skriftlig invitation. Og så gik man ellers igang med at holde bestyrelsesmøder rundt omkring, finde egnede lokaler, vælge forestillinger og arran-

gere fællesspisning eller kaffebords-

Der skal i løbet af festival-ugen spille alle hjørner af vort udstrakte område.

Det har været spændende og inspirerende i det arbejde. Vores ide er blevet et lidt sjovt har det været at rådgive de som tager deres opgave meget seriøst.

Kantiner, forsamlingshuse og samfundshuse.

Et sted går spejderne, pensionistforeningerne og andre sammen om en forestilling. — Et andet sted har børnehaver samarbejdspartnere. — Et tredje sted har en erråd, der inviterer børnebørn og oldetider har valgt at spille teater i det offentlige idræt. — Skolenævn og forældrebestyrelser har været meget energiske.

Nogle skoler har indtrængende bedt om at de kan dække hele skoleforløbet alene. — Nogle mødes i et stort teater-café-komsammen og selv nye udfordringer og arrangerer for deres personale med børn osv. osv.

Bedre brugere, bedre publikum

På denne måde håber vi på nye publikum og interesse for teater lokalt.

Alligevel er to teaterforestillinger bekendtskab med den dramatiske kunst. — Andre måder prøver at kvalificere os som brugere og gode tilskuere.

Børnene bør fx. undervises i drama, litteratur og musik. At de også selv arrangerer eller med professionel assistance, bevidst mere seriøse tilskuere, når de selv har været med.

Vi håber også på, at mange af vore brugere deltage i brugerkonferencen. Sidste år var der 14.000 årlige teaterbesøg kan jo ikke tælle alle, men over 50 bibliotekarer, men også gen med teaterfolkene.

12-14.000 årlige teaterbesøg

Derigennem får vi også et bud på, hvad der er egnede teaterforestillinger.

Det er kendetegnende for gode teateroplevelser, at de væsentlige samfundsproblemer og spørgsmål, og at de fremføres på en kunstnerisk eller bliver ramt på en eller anden måde.

Hvert år udgiver Odsherreds Teaterforening en brochure. I forbindelse med denne festival vil vi status over, hvad der egentlig var blevet 14.000 årlige teaterbesøg kan jo ikke tælle alle, men over 50 bibliotekarer, men også gen med teaterfolkene.

Vi skammede de sidste 10 års børn

Velkommen til BØRNE- OG UNGDOMS- TEATERFESTIVAL

15. og 16. april 1989 i Vig

For 19. gang inviterer TEATERCENTRUM I DANMARK en by og dens omegn — og hele Danmark — til et sandt overflødhedshorn af forestillinger for børn og unge. Omkring 65 teatergrupper viser ca. 100 forskellige forestillinger — og de fleste opføres endda flere gange i løbet af weekenden.

På midtersiderne i dette indstik er der en kort omtale af alle forestillinger — inddelt efter aldersgrupper.

Festivalområdet

Alle forestillinger spilles på Vig Skole, i Odsherredhallen, Vig Bio og Vig Forsamlingshus. Længste gå-afstand på festivalområdet er under 5 minutter.

Information og program

Den centrale information — og festivalens sekretariat — ligger sammen med billetudleveringer i Odsherredhallen.

Derudover findes et informationssted på Vig Skole.

Program for lørdagens forestillinger kan fås i informationen fra fredag d. 14. april kl. 17. Søndagens program ligger klar lørdag d. 15. april kl. 16.

Billetter

Der kan ikke bestilles eller forudafhentes billetter til festivalens forestillinger.

Billetudlevering finder sted i Odsherredhallen.

Billetter udleveres en halv time før det annoncerede spilletidspunkt, og der går forestillinger i gang hvert kvarter.

Der er gratis adgang til alle forestillinger for børn, unge og voksne. Men der kræves billet ved indgangen til spillelokalerne af hensyn til regulering af publikumsantallet til den enkelte forestilling.

Festivalens åbning

Festivalområdet åbner for publikum begge dage kl. 9.00 — lørdag kl. 9.15 vil der være en festlig start på læjerne, og fra 9.30 udleveres de første billetter.

Det er let at finde rundt

Hele festivalområdet er inddelt i farvezoner, der gør det let at finde sin forestilling.

Til den grønne farvezone svarer grønne billetter — og man finder sin forestilling ved at følge de grønne pile osv. osv.

Børn

Det er en **børne- og ungdomsteaterfestival**. Børnene og de unge skal først og fremmest se teater. De bliver derfor lukket ind først. Vi beder de voksne have forståelse for dette og tage hensyn til børnene. Både i billetkøerne (som ikke helt kan undgås) og ved indgangen til spillelokalerne.

Små

Forældre med børn **under 3 år** skal være opmærksom på, at der kun findes få forestillinger for de helt små børn i festivalprogrammet, og at disse forestillinger som oftest kun spilles for omkring 30 børn ad gangen.

Den nedre aldersgrænse på 3 år, som gælder for de øvrige småbørnsforestillinger, skal respekteres både af hensyn til børnene og af hensyn til forestillingerne.

Mad og drikke

Teater skulle der være nok af til hele dagen — forhåbentlig ligeså med maden.

I Odsherredhallens cafeteria tilbydes varm mad samt forskellige småretter.

I billehallen er der — udover information, sekretariat og plakatbod — indrettet en hyggelig café med drikkevarer og småretter.

På Vig Skole findes forskellige mindre boder, hvor man kan stille den hurtige sult og tørst.

Hvad koster det?

Der er gratis adgang for alle til alle forestillinger. Det er kommunerne i Odsherred (Ny-købing-Rørvig, Trundholm, Dragsholm, Svinninge og Bjergsted) samt Vestsjællands Amt og Kulturministeriet, der betaler og inviterer hele landet gratis til verdens største børne- og ungdomsteaterfestival.

Weekendforestillingerne

Under ca. 7 år

Anemoneteatret

En bugtalerdukkehistorie

Alder: 4-12 år. Var.: 55 min.

Bugtaleren har baseret sit show på at gøre dukken og publikum til grin, men en dag bliver det for meget for dukken...

Comedievognen

Alfons Åberg

Alder: 3-8 år. Var.: 50 min

Det er sjette gang far siger godnat i aften, men Alfons er ked af det og vil ikke sove. Og far leder efter bamsen. Men han kommer ikke med den. Hvorfor ikke?

En lommehistorie

Alder: 4-8 år. Var.: 40 min.

Henrik har lommerne fulde af ting og sager fra sine mange rejser. Minder og gaver, som har hver deres historie.

Dryadeteatret

Noa's Ark

Alder: 3-6 år. Var.: 35 min.

En dukkeforestilling for de mindste. Børnene møder et væld af dejlige dyr i en farverig scenografi.

Fair Play

Sengen på floden

Alder: 3-6 år. Var.: 45 min.

August ligger i sengen — han trænger til omsorg, men hans mor har andet at se til. Alene hjemme oplever han, hvordan feberen forandrer tingene omkring ham.

Fjællebodsteatret

Hva' nu Georg?

Alder: 4-10 år. Var.: 45 min.

Udlejningsejendommen er et træ og bz'erne er en papegøje. Olga kommer på besøg og gør sammen med papegøjen alt for at forvirre den stakkels vicevært...

Gadesjakket

For enden af regnbuen

Alder: 4-8 år. Var.: 40 min

Publikum hjælper en pige til at turde tro på sig selv og ikke være bange for at udforske sine egne muligheder.

Husets børneteater

Hvem sagde spøgelser?

Alder: 3-8 år. Var.: 45 min.

To spøgelser er meget ulykkelige. De har nemlig et på én gang meget menneskeligt og meget spøgelsesagtigt problem. Men der er heldigvis mennesker til at hjælpe...

Jako•Bole Teatret

Ups! En giraf uden pletter

Alder: 3-10 år. Var.: 55 min.

Vi møder en rigtig prins, der gerne vil have en prinsesse. Han hvirvles ind i en fantastisk historie, hvor alt tilsyneladende er normalt, eller... ja, hvem ved?

Jomfru Aneteatret

Manden, musen og musikken

Alder: 3-8 år. Var.: 50 min.

Han er komponist, hans nye sang smutter hele tiden for ham. Hun er muse og vil gerne hjælpe ham, men i sin iver generer hun ham i stedet.

Den Jyske Undergrund

Hans og Grete

Alder: 3-9 år. Var.: 40 min.

De to medvirkende operasangere fortæller, fører dukker og synger det gamle eventyr, sådan som det fortælles i den berømte børneopera fra 1893.

Kabugi musikteater

Hvad foregår der her?

Alder: 4-10 år. Var.: 60 min.

Opfinderen og trylleklovn kæmper en fortvivlet kamp for at få deres teaterstykke igang. Kontrolmesteren gør hvad han kan for at forhindre deres forehavende.

Ideen der forsvandt

Alder: 4-10 år. Var.: 60 min.

Opfinderen får stjålet sin nye idé af en idétyv. Med hjælp fra tryllekunstneren og kontrolmesteren når han til slut frem til afsløringen.

Kaskadeteatret

Spejlbilledet

Alder: 3-8 år. Var.: 50 min.

Midtpunktet er verdens sidste »levende spejl«. Dagen lang knokler spejlet for at fortælle os om alt det, vi ikke kan se og høre mere — og om de ubehagelige ting vi glemmer, og det fantastiske vi overser.

Kompani Knokkel Sploff

Karius og Baktus

Alder: 3-8 år. Var.: 45 min.

Den velkendte historie om de to tandtrolde, der konfronteres med den moderne tandpleje.

Mariehønen

Konen i muddergrøften

Alder: 3-8 år. Var.: 55 min.

Frit efter Grimms eventyr. Sammen med børnene bliver konen i muddergrøften gjort levende og nutidig.

McFetrich

Et hundeliv

Alder: 3-10 år. Var.: 40 min.

»Hundens syv aldre« ledsaget af festlig klassisk musik, ageret af talrige dukker.

Alice

Alder: 3-10 år. Var.: 40 min.

Udgangspunktet er »Alice i Eventyrland«. Masser af dukker og klassisk musik — fantasi og mystiske hændelser.

Mogens Nielsens teater

En enestående lejlighed

Alder: 4-9 år. Var.: 45 min.

En seng, et skab, et bord, en stol... bolig. Et værelse, et rum.

Månegøgl

Dagenes liv

Alder: 1½-4 år. Var.: 30 min.

Det er mandag, og der er langt til søndag. Sammen med Pyt bliver vi ført gennem ugens dage, til det endelig er søndag.

Paraplyteatret

Trafiklys gælder ikke for ænder

Alder: 3-8 år. Var.: 60 min.

Nysgerrigheden stikker af og giver en masse ting at se på — med mere end blot øjne og ører.

Rimfaxe teater

Sådan skal det gøres!

Alder: 4-12 år. Var.: 50 min.

Om to venner, der har hver sin måde at gøre hvad som helst på. Helt uden ord, men fuld af højtråbende bevægelser.

Rivegildet

Et tonetrylleri

Alder: 1½-4 år. Var.: 30 min.

Hvad er stilhed? Hvor er der lyd? Hvor når opstår musikken? Anna fortæller om dengang hun lærte musikken at kende.

Scene 4

Bamsen

Alder: 3-7 år. Var.: 30 min.

To tanter vinder en bamse i tivoli. De tager den med hjem. Den kommer til at ændre en hel del ved deres liv.

Skægspire

Rikke Rusk

Alder: 1½-4 år. Var.: 30 min.

Besøg mig på min strand. Sandet er så dejligt, det bygger jeg slotte i. Bagefter digter jeg eventyr.

Teater 83

Fru Larsen

Alder: 1½-4 år. Var.: 30 min.

Fru Larsen er en lille pige — en efternøler, der får sit rigtige navn på søndag. Og far vil lave dukketeater for gæsterne.

Møllers marskandiser- og opfinderbutik

Alder: 3-8 år. Var.: 45 min.

En levende beretning om fabelagtige opfindelser — om små og store hændelser fra før og nu. Måske får du love at se Møllers sidste nye hemmelighed...

Teaterbutikken

Den tårnhøje hund

Alder: 3-7 år. Var.: 40 min.

En dag mødte Oluf en mærkelig hund, der sad og spiste kiks og drak saftvand. Og Oluffik Danmarks bedste ide.

Teater i kufferten

Musikufferten

Alder: 1½-3/3-7 år. Var.: 30 min.

Thorkild har sit musikinstrumentmuseum med lyde, han gerne vil demonstrere for os. Men han bliver forstyrret af en mus, som ikke holder af musik lige nu.

Teaterklanen

Er pæren i orden?

Alder: Fra 3 år. Var.: 40 min.

To elektriskere skal ordne en lampe til en forestilling. Det er ikke helt let, når man er tilbøjelig til at lade sig rive med af andre ting.

Pjuske og Co

Alder: 1½-4 år. Var.: 30 min.

Om to bedste venners liv i »Roligskoven«, indtil den dag, da en meget grådig bjørn bryder ind i deres ellers så fredelige liv.

Turnus

Mor og barn

Alder: 3-8 år. Var.: 45 min.

En respektfuld, men usødet beretning om mor og barn. I kamp og fællesskab om nogle af livets store og enkle spørgsmål.

Vendsyssel Egnsteater

Merlin

Alder: 3-8 år. Var.: 40 min.

Om den godmodige troldmand Merlin, der er på vej for at finde lykken. Vi møder Kong Arthur — og en mærkelig og venlig drage — og den underskønne Vivian.

Zoologisk Museums Marionetteater

Din odder!

Alder: 4-9 år. Var.: 60 min.

Mennesket breder sig tankeløst og skubber derved til naturens balance. Men med publikums hjælp skal det nok lykkes odderen igen at tumle sig i åen.

Fra ca. 7 år

Teatret Artibus

En mor som historie

Alder: 9-12 år. Var.: 45 min.

Hvad gør en far, når hans søn kræver at møde en mor, der aldrig har været der og altid eksisteret — en mor, der har gjort det mest fantastiske og oplevet det forunderligste?

Baggårdsteatret

Otte år

Alder: 7-9 år. Var.: 60 min.

Med en død kat, en konkylie, en tom æske og et halstørklæde som rekvisitter skaber tre otte-årige en poetisk historie om ingenting og alting.

Bjørneteatret —

Teatro Rio Rose

Bag det blå bjerg

Alder: 6-10 år. Var.: 50 min.

En legende om fuglenes søgen efter deres konge — deres strabadser, tvivl og frygt undervejs — indtil nogle få udmattede når frem til kanten af det blå bjerg.

DRT

Hjertelyd

Alder: 7-10 år. Var.: 45 min.

Ud fra små hverdagsbegivenheder fortælles med teater og sange en historie om børns følelser.

Fair Play

Altid Alfred

Alder: 6-8 år. Var.: 60 min.

Kunne man bare sætte tingene rigtigt på plads. Som de store, stærke kan — Sådan! Godt for sig og ondt sat i bur, glæde til alle og sorgen forbudt. Kan man det?

Fiolteatret

Kaspars nye verden

Alder: 9-13 år. Var.: 50 min.

En kidnappingshistorie med krimi'ens elementære spænding, der borer dybt i »opdragelsens problem«, som de 9-13 årige har helt inde på livet.

Gruppe 38

Hvor længe varer evigheden?

Alder: 7-12 år. Var.: 50 min.

Tiden er sat i stå. Tre personer på hvert sit sted i livets cyklus er på vej ind i det ukendte. Den ene rejser mod døden, den anden mod livet. De får selskab af den tredje med sit alt for store hjerte.

Gunnars Wille teater

Tryllefløjten

Alder: 5-13 år. Var.: 50 min.

Frit efter Mozarts opera udspiller historien sig i et orkester. Den smukke guitar Pamina. Trompeten Nattens Dronning. Valdhornet Sarastro...

Jako•Bole teatret

Love liebe la'vær'

Alder: 9-15 år. Var.: 120 min.

En opædagogisk forestilling for børn og unge — om børn og unge, der møder kærligheden, selv om de ikke ville drømme om at bruge ordet.

Kaskadeteatret

Robinson og Crusoe

Alder: 9-13 år. Var.: 75 min.

Tv mænd, der taler hvert sit sprog, er tvunget til hinandens selskab efter en katastrofe. Fjendskab opstår, men de finder ud af, at de må løse problemerne i fællesskab for at overleve.

Møllen

En biting

Alder: 5-9 år. Var.: 50 min.

En forestilling om en landstryger. Gennem forestillingen får vi indblik i et simpelt liv uden stress og jag.

Pin Pon

Den grimme ælling

Alder: Fra 8 år. Var.: 45 min.

Det kendte eventyr omarbejdet til dukketeater på en underholdende og farverig måde.

Rivegildet

Stikken er løs

Alder: 6-11 år. Var.: 50 min.

Rockteater om glæden ved rytmen og energien. Om musikens mange muligheder, om dagligdagens poesi og rytme.

Silkeborg dukketeater

Den forsvundne blomsterkrone

Alder: 6-10 år. Var.: 50 min.

En trold stjæler blomsterdronningens krone, og får hun ikke kronen tilbage inden midnat, vil alle blomster visne. Marionetteforestilling.

Skægspire

Hvis jeg var barn...

Alder: 6-10 år. Var.: 45 min.

Hvem er over livet? Findes der overhovedet noget væsen, som bestemmer over selve livet? I forestillingen møder vi livet i en livskraftig dialog med det ufødte barn.

i Vig d. 15. og 16 april 89

Fra ca. 12 år

Batida

Renovatus mirakuløsus
Alder: 10-16 år. Var.: 45 min.

I et fyrværkeri af store danseoptrin, gags og levende musik fortælles den grumme, endnu ikke afsluttede historie om vores affaldsproblemer.

Jerntrekanten

Alder: 12-17 år. Var.: 75 min.

Hæren, politikerne og våbenindustrien personificeres i tre gamle kællinger. De tre elsker måske ikke ligefrem hinanden. Men de holder sammen i tykt og tyndt.

Teater la Balance

Sweet Lonesome

Alder: Fra 12 år. Var.: 70 min.

En tragikomisk kærlighedshistorie fra trediverne om et første møde — fortalt i mimiske scener, standard-danse, swing-musik og absurde dialoger på engelsk.

Comedievognen

Moby Dick

Alder: Fra 10 år. Var.: 70 min.

En helt speciel bearbejdelse af Melvilles klassiske roman. En vittig og grotesk historie om myternes vigtighed for vores drømme.

Foxtrot

Alder: Fra 12 år. Var.: 60 min.

I restaurationskøkkenet om bord på et synkende skib finder vi Milan og Oli i kamp med tallerkener, glas og gæster — og deres egen autoritetstro. Kommer nogen og redder én eller skal man redde sig selv?

Teatret Dragen

L'Odyssée Illustrée

Alder: Fra 14 år. Var.: 90 min.

En dramatisk genfortælling af Homers Odysseen. Med humor, mime og skyggeteater fortælles om den grundlæggende myte.

Fair Play

Dr. Jekyll og Mr. Hyde

Alder: Fra 12 år. Var.: 60 min.

En tåget vinteraften i London... det matte lys fra en glaslampe... et kvindeskrik og en hæsleg mandslatter. En melodramatisk bearbejdning af den gamle historie.

Grimassen

Mistero Buffo

Alder: Fra 14 år. Var.: 60 min.

Tre traditionelle buffo'er spilles: Bryl-

luppet i Kana, Gøglernes fødsel og Dædalos og Ikaros. Formen er kendt fra Dario Fo.

So Light

Alder: Fra 14 år. Var.: 50 min.

Vi er alle dygtige til at omgive os med erstatninger. Det er lige meget om surrogaterne har forskellige navne. Men hvorfor flygter vi? Hvad er vi bange for?

Jomfru Aneteatret

Forsvindingsnumre

Alder: Fra 16 år. Var.: 90 min.

Om et undertrykkende systems tortur af en 17-årig pige, om magtens løgnagtighed og de edderkoppespind, der holder alle systemets folk og ofre fast.

Den Jyske Undergrund

Livet er en drøm

Alder: 10-18 år. Var.: 40 min.

Af børn og fulde folk skal man høre sandheden — her er det et barn, der i drømme ser durk igennem de lyserøde billeder, som forældrene synger det i søvn med.

Kaskadeteatret

Klokkeren fra Notre Dame

Alder: 13-16 år. Var.: 75 min.

Den klassiske fortælling og tragisk fortalt. Om magt og kærlighed i et forrykt samfund, hvor anderledes tænkende forfølges

Kimbri

En strimma hav

Alder: Fra 16 år. Var.: 80 min.

En soloforestilling baseret på Edith Södergrans liv og digtning. Opføres på svensk.

Søvnløs

Alder: Fra 15 år. Var.: 65 min.

En kvinde tvinges gennem en søvnløs nat til at se sit eget ansigt bag sine mange masker. Inspireret af Anais Nin's værker og erkendelsesarbejde.

Kompani Knokkel Sploff

Marcolfa

Alder: Fra 12 år. Var.: 70 min.

Om en brydningstid, hvor adelen mister terræn, og borgerskabet banker på, mens tyendet ser til. Af Dario Fo.

Mariehønen

Rene linier

Alder: Fra 12 år. Var.: 60 min.

Et satirisk spil om racisme, der sætter focus på vores påståede tolerance overfor fremmede.

Marquez

One More Planet, Please!

Alder: Fra 16 år. Var.: 70 min.

Et drama om forurening i vor tid. Vi befinder os i fremtiden, hvor døren åbnes for et mærkeligt museum: »Verden af igår«.

Masken

Det splintrede timeglas

Alder: Fra 15 år. Var.: 40 min.

I år vil det lykkes for 2-3 unge — hver uge: selvmordet. Forestillingen er en mosaik over liv, som ikke længere var til at holde ud.

The Matinée Theatre

Terrible Women

Alder: Fra 15 år. Var.: 50 min.

Uddrag af gamle og nye engelske klassikere — den engelske litteraturs spændvidde illustreret og levendegjort på scenen — på engelsk.

Møllen

Rygtet smitter

Alder: Fra 15 år. Var.: 60 min.

HIV-positiv — disse ord får angsten frem i os alle. Humoristisk og samtidig dybt alvorligt går forestillingen i kødet på vores fordomme og følelser.

Replikken

Dybt godnat

Alder: Fra 13 år. Var.: 75 min.

En ungdoms-rockmusical om drømme, håb, sex, kærlighed, forældre, venner, uddannelse, ansvar, video....

Rimfaxe

Rum

Alder: Fra 14 år. Var.: 60 min.

Han er tyv, og han kan sit kram. Professionel til fingerspidserne. Men en dag bliver han standset af dét, der er inde i ham selv.

Skifteholdet

De defekte

Alder: Fra 14 år. Var.: 60 min.

Højaktuel fremtidskomedie om gen-teknologi. Om vores angst for det umoralske — og hvad denne angst kan føre os ud i.

Teater 83

Tarzan og Jane

Alder: Fra 10 år. Var.: 50 min.

Hvordan er Afrikas konge havnet i Danmark? Og hvordan klarer dette uspolerede naturmenneske asfaltjunglen i den hæslende storby?

Teaterbutikken

En enkelt til friheden

Alder: Fra 13 år. Var.: 65 min.

I et rum, der kunne være en ventesal, mødes tre mennesker, der tilsyneladende kun har det tilfælles, at de skal med samme tog. Men det er ikke en helt almindelig ventesal...

Teater i kufferten

En ordentlig historie

Alder: Fra 12 år. Var.: 45 min.

Der er ingen vinduer i verdensrummet, men der er en lillebitte dør, og uden for denne dør hænger en ensom planet. En forestilling om overforbrug og forurening.

Teaterpatrasket

Pimpernel

Alder: Fra 14 år. Var.: 70 min.

Frit efter klassikeren. Drama med store armbevægelser — om medfølelse og hævntrøst, menneskelighed og ideernes tyranni.

Spor i vandet

Alder: Fra 14 år. Var.: 70 min.

En teaterkrimi med miljørigtig moral — inspireret af en beskidt verden og tusind timers lørdagsflimmer.

Teatret

Vejrhanen

Alder: Fra 14 år. Var.: 50 min.

Om en vægelsindet skabning, der gennem forestillingen konfronteres med en række af de personer, der har været medvirkende årsag til hans ubeslut-somhed.

Springtime

Alder: Fra 14 år. Var.: 55 min.

En komisk og uforudsigelig forestilling om at turde møde sit livs skyggesider.

Terra Nova

City Rats

Alder: Fra 16 år. Var.: 70 min.

En forestilling på engelsk om de religiøse og kulturelle modsætninger i Nordirland. To brødre har indtaget hver deres holdning til konflikten.

Les Diablogues

Alder: Fra 15 år. Var.: 60 min.

Fem korte morsomme stykker fremført på fransk

Tinga Tinga

Skyd ikke på pianisten

Alder: Fra 14 år. Var.: 75 min.

En vanvittig musikfarce om en mand, der for enhver pris vil være statsminister. Hans kone ejer en TV-station...

Vandrefalken

Prins Hamlet

Alder: 10-16 år. Var.: 50 min.

Prins Hamlet i eventyrland som den fandenivoldske dreng, der med sine gale streger sætter hoflet på den anden ende for at opklare og hævne mordet på sin far.

Vendelsyssel Egnsteater

Uglespil

Alder: Fra 16 år. Var.: 40 min.

Skæmtehistorier, vi tabte på gulvet. Et knusende angreb på følgerne af en social nedskæringspolitik — men samtidig også en forestilling fyldt med varme og solidaritet.

Vestenvinden

Drømmespinderen

Alder: Fra 14 år. Var.: 75 min.

Lastbilchaufføren Cliff går med ekspeditricen Rose med hjem. Det bliver et heftigt møde mellem to unge, der har fået en lidt forkludret start på deres voksenliv.

Teaterkompagniet

Koko Bonbon

Alder: Fra 5 år. Var.: 60 min.

En utraditionel musikalsk komedie om drengen Koko's besvær med at leve op til de forventninger der stilles til ham fra såvel forældre som venner.

Turnus

Dig og mig og Vito

Alder: 9-13 år. Var.: 50 min

En søn af en jøde og en søn af en anarkist — to drenge, der på trods af forskelle og forældre kræver retten til selv at vælge deres venner.

Teater Uno

Det sorte tog

Alder: 5-10 år. Var.: 45 min.

Publikum føres gennem eventyret »Det sorte Tog«s forbandelse som aktivt medvirkende lydunivers. En gyser, der giver åndenød af spænding.

Vandrefalken

Hovski Snovski

Alder: 10-13 år. Var.: 50 min.

Om statusspillene, sundheden, søvnen og samværet. Om de gryende forelskelser. Overrumplende og medrivende, så alle kan komme i spil.

Vestenvinden

Stenblomsten

Alder: 8-12 år. Var.: 50 min.

Drengen Danilko lærer stenfaget og bliver hurtigt dygtigere end sin mester. Han er dog ikke tilfreds, men stræber længere, end klogt er.

Vestvolden

Rotschilds violin

Alder: 6-10 år. Var.: 60 min.

Jakov Ivanov laver ligkister og spiller med i byens orkester. På sit dødsleje opdager han, at livet er gået forbi. Et spil om hvor smukt — og svært — livet kan være.

Ø-gruppen

Havets moder

Alder: Fra 6 år. Var.: 55 min.

Drengen Ajak fra en lille boplads i Meneskenes Land bliver kaldt til Havets Moder for at rede hendes snavsede hår, så naturen igen kan få det godt.

Festivalugen 9. – 14. april

I ugen 9. – 14. april opføres ca. 200 forestillinger rundt omkring i Odsherred. Der er forestillinger på skoler, i institutioner, på biblioteker, i beboerhuse, forsamlingshuse, på fabrikker, i spejderklubber, idrætsforeninger, på plejehjem — ja kort sagt overalt, hvor mennesker færdes og mødes, vil festivalen sætte sit præg på Odsherred i denne uge.

Festivalsekretariat

I festivalugen har **Teatercentrum** indrettet sekretariat i Asnæs Forsamlingshus.

Sekretariatet er åbent hver dag fra kl. 9 — 21.

Telefon (fra 7. — 14. april): 03 45 05 45.

Fra fredag d. 14. april om eftermiddagen flytter sekretariatet til Vig Skole p.g.a. weekend-arrangementet.

Gæstespil

Udover de mange danske teatre, der er med på børne- og ungdomsteaterfestivalen, får vi i år besøg af det svenske teater *Musikteatergruppen »Oktober«*, der opfører forestillingen *»Lysande Utsikter«* — en dramatisering af Charles Dickens' *»Great Expectations«*. Dette gæstespil er kommet i stand med støtte fra Nordisk Teater- og DanseKomité.

Ministermøde

Torsdag d. 13. april kl. 19.30 afholdes i Asnæs forsamlingshus et debatmøde om kulturpolitik og børneteater med deltagelse af kulturminister Ole Vig Jensen og den svenske kulturminister Bengt Göransson.

Brugerkonference

Fredag d. 14. april kl. 10 — 16 afholdes brugerkonference på Svinninge Skole, Kalundborgvej 16. Her vil børneteaterfolk og brugere af børneteateret diskutere emner af fælles interesse.

Oplæg på konferencen kommer fra lektor **Jesper Holst** og cand. psyk. **Agnete Diderichsen**. Overskriften på brugerkonferencen er *»Usynlige mødepunkter«*. Yderligere oplysninger og tilmelding (kr. 275,- incl. fortæring) hos **TEATERCENTRUM**.

SÅDAN FINDER MAN FESTIVALEN OG BRUGERKONFERENCEN:

Med offentlige transportmidler:

Færge Ebeltoft-Odden. Derfra med bus til Nykøbing og videre med tog til Vig og Svinninge.

Færge Århus-Kalundborg. Derfra med bus til Svinninge. Fra Svinninge går der tog til Vig.

Færge Nyborg-Korsør. Tog Korsør-Slagelse. Fra Slagelse går der bus til Svinninge. Tog derfra videre til Vig.

Tog fra København til Holbæk. Herfra går Odsherred-jernbanen til Svinninge og Vig.

Med bil:

Færge Ebeltoft-Odden. Vej 21. Drej nord for Vig til højre ad vej 225 mod Jyderup. Drej efter Fårevejle ad 231 mod Svinninge.

Fra København ad Holbækmotorvejen. Efter Holbæk ad vej 155 til Svinninge.

Færge Knudshoved-Halskov. Motorvej mod København. Drej af ved Slagelse og kør ad vej 225 mod Nykøbing. I lyskrydset ved Særslev drejes til højre mod Svinninge ad 155.

valen 1989:

ED KALDER!

Årets festivalområde opfylder allerede flere af de erklærede børneteaterpolitiske målsætninger, så de lokale initiativtagere har bestræbt sig på at lave en anderledes festival.

g sodavands-komsammen. Iles godt 70 familie-forestillinger i rerende at være den »lokale plads« mødt med megen entusiasme. Spemange uprøvede teaterarrangører, ingssale vil boble af teatralisk liv i

ningen og gymnastikforeningen t sted er plejehjemmet og den lokale redje sted er det et plejhjems beboebørn på teater. — Flere idrætsforokale, hvor de normalt dyrker deres elser, børnehaver og fritidsklubber om to-tre forestillinger én aften, så rsmæssigt og efter forestillingerne en. Et par værkførere har givet sig restilling i deres fabrikskantine for

blikum

kumsgrupper i tale og dermed øge

pr. år jo ikke noget overvældende inst, så det er også vigtigt at vi på elv og børnene til at blive kvalitets-

ets virkemidler, som de bliver det i pejder med drama i undervisningen tyder at børnene bliver betydeligt r prøvet dramaets virkemidler. teatertillidsfolk får mulighed for at r i Århus var der fx. kun 13 lærere n alle brugerne har glæde af dialo-

esøg

d vi hver især anser for gode og vel-

terforestillinger, at de handler om ndamentale alment-menneskelige nstnerisk måde, så man ler, græder, åde.

rforening sin egen børneteaterbrogjorde vi på et tidspunkt i efteråret evet vist for børn i Odsherred. 12- undgå at påvirke og sætte spor. eteaterbrochurer igennem, og det

var faktisk som at læse en samfunds- og kulturhistorie om børns og unges vilkår i Danmark gennem 10 år.

Hvert år har der været stærke eksempler på, hvordan teaterkunsten har været tidens spejl for børnene og vi voksne, der har været i teater sammen med dem.

Tidens spejl

I 1977 diskuterede vi endnu, om Danmark skulle have A-kraft, og *Rimfaxe* tog problemet op med »*Dengang Danmark fik A-kraft*«, hvor de netop spillede om en ukendt fremtid, hvor beslutningen var taget. Forestillingen viste noget om konsekvenserne af denne beslutning.

I 1978 var malerrapporten lige udkommet. En videnskabelig rapport om opløsningsmidler og deres virkning på malernes helbred. *Banden* spillede »*Det er da godt, at far har sit gode arbejde*« om en familie, hvis far bliver ramt af malersyndromet.

I 1979 præsenterede *Artibus* en forestilling om forholdet mellem et barn og dets bedstemor. »*Mig og Bedste*« blev spillet for de små elever. Et par år efter optog *Comedievognen* temaet børn-gamle op med »*Du bli'r osse gammel*«.

Samme år lod *Banden* en helt almindelig 6 klasse være hovedaktører i »*6.c, Danmark, verden*«. Det er kun en børneteatergruppe, der i den grad vil tage en 6. klasse alvorlig og vise, hvordan man kan iscenesætte sit liv, når man er sådan ca. 12 år.

I 1981 diskuterede de voksne, om særfor sorgen skulle decentraliseres. *Artibus* spillede »*Tossede Thomas*«, og satte dermed børnene igang med at overveje, hvordan de kunne forholde sig til dette problem...«. *Comedievognen* fulgte temaet op i 84 med »*Stærkere end Supermand*«, hvor eleverne bagefter havde en tydelig opfattelse af, at Thomas i kørestol havde elementære behov som de selv, — behov som de også havde et medansvar for at dække.

Den voksende arbejdsløshed blev tematiseret i *Baggårdsteatrets* »*Det er bare fast arbejde*«.

Samme teater lavede et scoop med deres forestilling om unge og sex. »*Ska' vi komme sammen?*« — Den fik med humor og varme fortalt mere om unge, kærlighed og sex på to timer, end vi lærere ville kunne præstere i flere års sexualundervisning.

Banden henlagde sin ungdomsforestilling »*Den våde engel*« til betonbyggeriet Vollsmose i Odense, og viste os i Vigga Bro's skikkelse, at en rocker også har et blødt, bankende hjerte.

Filuren viste os et andet billede af indianernes liv end det, de gængse cowboyromaner kan præstere. Den spillede »*Solens børn*«.

Skifteholdet viste i deres »*Marie og Pedro*« noget om børns vilkår i Sydamerika, og *Møllen* tog alkoholmisbrug op i deres forestilling »*Sprut*«.

Undervisning fra scenen

I 1982 spillede *Fiolteatret* »*Fremmed*« om en tyrkisk dreng og hans forelskelse i en dansk pige. Igen et eksempel på, at et godt teaterstykke kan give mere end mange timers undervisning i fremmedarbejderproblemer.

Fair Play lavede deres vidunderlige sex-spil for småbørn »*Det snakker man ikke om*« — På det tidspunkt var sexualundervisning et varmt emne i skolen, fordi det er svært at undervise i emnet på en god måde. Men Fair Play formåede at gøre det, så det var rigtigt og flot.

Samme år blev et vanskeligt forståeligt emne taget op af en teatergruppe, der var udgået af bøssebevægelsen. Gruppen *Den lette ende* spillede »*Pas på bøsserne*«. — Med humorens afvæbnende våben kunne *Den lette ende* tackle 8.-10. klasser, så det billige fnis forstummede fuldstændigt, og eleverne helt øjensynligt fik hævet deres tolerancetærskel adskillige meter i løbet af forestillingen.

Børns frygt for krig og atomødelæggelse og deres ønsker om en fredelig verden blev i 1983 behandlet i hele tre spil. *Comedievognen* spillede »*Hvaffor'n krig?*«, *Fiolen* spillede »*Det skøre land*«, og *Artibus* brugte en soldats beretning fra 30-årskrigen som indhold i sit antikrigsstykke, »*Den eventyrlige soldat*«.

Hvis man spørger børn om, hvad de frygter mest, er svaret udover »krig«, at de frygter, at deres far og mor bliver skilt.

Denne frygt har flere teatergrupper taget op de senere år. De har givet børnene nogle anvisninger på, hvordan man kan overleve, selv om ens far og mor bliver skilt, og gennemspillet nogle af de frygt-forestillinger, som børn har i forbindelse med en skilsmisse.

Skifteholdet's »*Tundra*«, *Artibus'* to forestillinger »*I morgen er det mandag*« og »*En mor som historie*« er flotte eksempler på dette.

Livsforklaringer

Hvert år er der forestillinger, hvor aktuelle ungdomsproblemer tages op. Det er tankevækkende at opleve de unge, vi har med til festivalerne, når de drøner rundt og ser ungdomsforestillinger. Deres eftersnak på baggrund af forestillingerne er meget lærerig for voksne. Vi er ofte duperede over, at teatergrupperne gang på gang er i stand til at være så aktuelle.

»*Johnny Silver*«, »*Richards pubertetsklinik*«, »*Livet er en gave, pak det ud*«, »*Indbrud*«, »*Afsløret*«, »*Gadens børn*« og »*Danish Dynamite*« er blot et lille udpluk af ungdomsforestillinger, der udover de allerede nævnte er gået lige inde hos de store elever.

De allersidste år har ikke været nogen undtagelse mht. aktualitet: *Baggårdsteatret's* »*Mohammed*« var et stærkt spil om indvandrere. *Fiolteatret* har spillet »*Er der tigre i Congo?*« om AIDS. *Dueslaget's* »*Forbudt affald*« og *Batida's* »*Renovatus Mirakuløsus*« har behandlet forureningsproblemet. Og i denne vinter har vi vist en forrygende forestilling om vandforurening, nemlig *Teaterpatrasket's* »*Spor i vandet*«.

Når børneteater er godt, er det underholdning i ordets bedst betydning. Det giver livsforklaring og mod på at iscenesætte sit eget liv. □

★

Bente Rothgardt er lærer, medlem af Odsherred Teaterforening — og den lokale kontaktperson og medarrangør af årets børne- og ungdomsteaterfestival.

Foto: Henning Skov

Et håndslag til alverdens børneteater

Af BENGT GÖRANSSON

Må jeg bekende min letsindighed? Jeg bliver ofte bedt om at udtale mig om teatrets betydning for børn, for pensionister, for samfundet som helhed. Man beder mig om at motivere statens særlige rolle i et samfund som vores, der præges så voldsomt af nye massemedier og kultursammenstød mellem etablerede nationale kulturformer og indvandrerens erfaringer, eller mellem en i dybere forstand folkelig kultur og en aggressiv kommerciel kulturform.

Så føler jeg altid et letsindigt behov for at forklare, at jeg holder så meget af teatret, fordi det er sin plads værd i samfundet, også uden at nytten af det kan dokumenteres i enhver sammenhæng. Teater er for mig en vigtig kunstart, og det erfarer jeg efter praktisk taget hvert eneste teatermøde, ved at jeg føler mig glad eller ked af det, oprørt engageret eller sommetider også vred. Men praktisk taget bliver jeg altid berørt.

★

Jeg synes også, at børn skal have ret og mulighed til at få del i de samme oplevelser, som jeg får. Lige så lidt som jeg lader et nøje defineret nyttesynspunkt motivere mine teaterbesøg, synes jeg heller ikke at den unge skal behøve at redegøre for det motiv.

Noget andet er naturligvis, at teatret, når det berører sine tilskuere, rent faktisk fører den nytte med sig at ryste, at vække tanker, at sætte processer i gang, som forandrer og udvikler, både den enkelte tilskuer og hele samfundet.

For at teatret skal kunne tilbyde disse møder, så det være dagligdags ting. Vi har altså brug for at kunne tilbyde tilstrækkeligt mange teaterforestillinger, så hvert førskolebarn og hvert skolebarn får mindst et teatermøde hvert år.

Vi må give dem, der arbejder med teater for børn og unge en respekt for deres arbejde, så de stimuleres til at holde den højeste kunstneriske kvalitet. Alt for længe er børneteater af mange blevet betragtet som en form for tidsfordriv, som man kan stille andre og lavere krav til end dem, man stiller på voksent teaterområdet. Det er farligt at undervurdere de unges

forstand — respekten for de unge kræver, at vi kun tilbyder dem det allerbedste.

★

Konkret leder mit ræsonnement til nogle konsekvenser for fremtiden:

Vi må højne børneteateret og børneteaterkunstnernes anseelse. I det arbejde kan alle hjælpe til. Vi bør opfordre til, at den seriøse teaterkritik interesserer sig for børne- og ungdomsteater, og at vi indenfor skolesystemet kan forbedre og udvikle børnenes viden om teater.

Vi kan forstærke samarbejdet mellem radio og TV på den ene side og de regionale teaterinstitutioner, så flere får mulighed for at følge med i alt det, der faktisk sker.

Særlig opmærksomhed må vi vise de frie teatergrupper, som arbejder med børne- og ungdomsteater og har den teaterform som sin hovedopgave.

★

Her tror jeg, det først og fremmest handler om de ressourcer, som rettes mod netop de grupper, som har børne- og ungdomsteater som deres hovedbeskæftigelse. De store teaterinstitutioner bør sættes på den særlige opgave at fremlægge en plan for deres børne- og ungdomsteaterarbejde.

Et håndslag til den internationale børne- og ungdomsteaterorganisation ASSITEJ er antagelig også en god måde at skabe yderligere opmærksomhed om børne- og ungdomsteateret.

Det er mit håb, at børne- og ungdomsteateret vil få en sådan respekt og blive så påskønnet, at ingen behøver at stille spørgsmål om, hvad det egentlig er godt for. □

Bengt Göransson er svensk kulturminister. Ovenstående er et oplæg fra et møde med Svensk ASSITEJ. En smuk hyldest til børneteateret og et krav om, at hvert eneste barn får mindst én teateroplevelse om året.

Svensk visit:

Man får inte

Danske gruppeteateradministratorer på inspirationstur til Stockholm

Af PETER MANCHER & CO.

Børneteatersammenslutningens mangearmede sekretær arrangerede i december en inspirationstur til Stockholm, primært for ikke-skuespillere i danske gruppeteatre — en tur der skulle give et teaterkulturelt input for blodfattige teateradministratorer og andre med behov for »vitaminer«.

Inspirationen skulle ligge på to planer: Se hvor godt teater der kan laves i et land med nogenlunde samme traditioner som her (og ringere økonomiske betingelser) — og møde de folk der laver teatret (og ikke mindst administrerer det under de givne betingelser).

Tirsdag d. 6. december 1988 drog så et hold forventningsfulde teaterfolk afsted mod Stockholm for at se, hvad broderlandet kunne præstere af godt teater og inspirerende snakke med kolleger. Et tæt og godt program var lagt på forhånd, så ingen tid kunne spildes.

Onsdag d. 7. december ankom vi til Stockholm med toget og tog straks til vores hotel for at få morgenmad og aflevere bagage, hvorefter vi hastede til Dramaten og så Stafan Westerberg spille sin egen »Einstein, Ajnstajn och Jag« — en charmerende og poetisk forestilling om relativitetsteori, miljøbeskyttelse og alderdom for de mindste (!) — som alle var med på, fordi netop det poetiske underlag var så ligefrem tilgængeligt og klart gennemarbejdet.

Efter en kort sludder med Stafan W. hastede holdet videre med den stockholmske tunnelbana til Sven-

ska Riksteatern i en anonym og farveløs forstad til storbyen. Svenska Riks modsvarer vel nærmest Det danske Teater, men er noget større, og er efter deres nylige udflytning til nye og moderne bygninger uden for bymidten blevet en gigantisk teaterfabrik.

Børneteaterkonsulenten

I et kontor i Riksteaterns afdeling for børne- og ungdomsteater, Unga Riks, residerer Sveriges børneteaterkonsulent Barbro Cotte. Hendes opgaver består bl.a. i at følge udviklingen af børne- og ungdomsteater i hele landet og udarbejde forslag til ungdomsteaterprojekter i samarbejde med kommuner og amter. Desuden at arrangere gæstespil, deltage i debatter, seminarer og uddannelsesforløb med henblik på at »videreuddanne« lærere til at blive bedre teaterkøbere og -brugere. Desuden sidder hun i diverse uddannelsesråd og skal arrangere kurser og konferencer inden for området.

Alt i alt et voldsomt job for en enkelt person i et land af Sveriges størrelse. Og uden sekretærhjælp.

Vi havde en iøvrigt inspirerende snak om teater- og kulturpolitik — hvorefter vi hastede til Unga Riks' udgave af »Det frygtelige brag« (som Baggårdsteatret spillede forrige sæson i DK). Godt teater, hvor der var kælet meget for det skuespillermæssige i personerne. Fint tidsbillede, men mindre klar i his-

torien end Baggårdsteatrets udgave. En forestilling om kammeratskab og den fantasiverden man tyr til, når man holdes ude af gruppen — og om fascismens opblomstring, klikedannelse på mikro- og makroplanet.

Tolvskillingsoperaen

Samme aften i Dramaten for at se Peter Langdahls udgave af Brechts »Tolvskillingsopera«. En munter, vidtfavnende og stærk fortolkning, som svenskerne ikke er så glade for, men som vi danskere var ellevilde med. Peachums figur (tiggerkongen), spillet fremragende af Björn Granath, parallelliserede klart (bevidst?) til forplumringen af politiets arbejde i forbindelse med Palme-mordet. Og så var sangen »Et skib med fem master« det smukkeste i forestillingen, bare så stærkt og følsomt sunget.

Se forestillingen i København — der går rygter om, at den kommer til landet.

Og så til Stockholm vid natt, en kort søvn — og torsdag formiddag til Orienteatern for at snakke med administrator Lenah Lendahl.

Orion

Orienteatern hed oprindeligt Modellteatern og holdt til i Eskilstuna, men fandt i 1983 en gammel fabriksbygning i Katarina Bangsgatan i Stockholm, som de selv satte i stand.

Teatret er en »stiftelse«, dvs. at de 14 fastandsatte ejer både teatret og bygningen.

Musikteatergruppen Oktober med »Lysande utsikter«. Foto: Henrik Hedenius.

gå på vattnet!

Orion får to millioner svenske kroner i støtte fra Kulturrådet og 800.000 i kommunal støtte. Det dækker ca. 30% af udgifterne. Børneteatervirksomheden skal således finansieres af voksteaterproduktionens overskud.

Orion har et årsbudget på ca. 6,5 mio. — og man laver højst to produktioner om året — et voksen- og et børnestykke.

For tiden spilles »Kvinnornas Decameron«, som er teatrets største produktion til dato. Forestillingen varer i fire timer og man har måtte hente 12 spillere udefra.

Teatercentrum

Derefter gik turen til nogle lokaler i en skole i udkanten af byen. Her har Teatercentrum i Sverige til huse. En organisation nogenlunde svarende til Danmarks BørnTeaterSammenslutningen, idet man har ændret sig fra at være et direkte booking-føretagende til nu at varetage rådgivende og pr-mæssige funktioner for medlemsteatrene.

Nye medlemmer optage ved årsmødet, men skal have produceret mindst to år. I år er der 12 ansøgere...

Som BTS i Danmark varetager man også prisfastsættelse. TC's styrelse vælges en gang om året blandt de 350 personlige medlemmer. Organisationen modtager årligt 700.000 kr. fra Arbejdsformidlingen og Kulturrådet. Og af de 17 teatre med statstilskud er de 13 medlemmer af Teatercentrum.

Tusan og Tur

Mod slutningen af vort givtige møde med Teatercentrum kom instruktøren fra det meget lille Teater Tusan, der foruden ham kun tæller to spillere.

Teatret får penge fra kulturrådet, men som protest mod en svingende støttepolitik anvender man principielt ikke støttekronerne til produktion for ikke at gøre sig økonomisk afhængige. Så støtten bruges til køb af tekniske hjælpemidler, der kan erstatte teknikere, administratorer m.v....

Teater Tusan har eksisteret i fire år, modtager 200.000 kr. i årlig støtte og spiller 150-200 forestillinger om året.

Om aftenen så vi Turteatern med »Road« (spillet på Svalegangen i Århus, hvis version gjorde sig bedre).

Og så oprandt fredag med besøg på Unga Klara, der er begavet med instruktøren Suzanne Osten, hvis arbejde har bragt teatret på niveau med tidens bedste — som Ariane Mnouchkine og Peter Brook's arbejder.

Børneteater til voksenfestivaler

Unga Klaras administrator, Monica Sparby, fortalte beredvilligt historien om det nu 13 år gamle

teater, der råder over to scener og et budget på seks millioner — der tilgår dem fra Stadsteatern.

Fra nogle år siden flyttede man fra gamle — men hyggelige — lokaler på Sveavägen og ind til Stads-teatern, og de mere stilige omgivelser har haft en afsmittende virkning på arbejdet — i form af bedre organisering og en accepteret, der får så mange voksne til at komme til deres lørdags-eftermiddagsforestilling, at det giver anledning til bekymring...

Men i øvrigt tager Unga Klara ikke mere til børneteaterfestivaler. Man mener, at de økonomiske betingelser og rammer er for dårlige og drager så istedet til voksteaterfestivaler med børneforestillinger. Man mener, at det gavner området, at andre ser børneteater af høj kvalitet.

Forestillingen har alle de ingredienser, man kan ønske sig af godt teater: Klar historie, udstråling,

dygtigt spil og musikken vel integreret.

Men om aftenen så vi turens største teatermæssige oplevelse, Unga Klara med »I Lusthuset«.

Scenen er et kvadratisk rum, hvor man kan ændre publikumsopbygningen. Her havde man valgt at placere publikum i en L-form i det ene hjørne, således at spillepladsen var kvadratisk. Bagtæppet var en fire meter høj — og rusten — jernplade. En rolig baggrund med en vis robusthed! Samtidig med at det var som en høj, stejl mur og umulig at forcere.

Rummet er så stort, at det var muligt at lade en stor amerikansk (lysegrøn) bil køre ind og ud af scenen. Som en understregning af den enkle, men kraftfulde scenografi.

Røg på scenen

Stykket er en bearbejdelse af »In the Sommerhouse« af Jane Bowles og handler om en datters frigørelsesproces overfor moderen. Der er tre mødre/døtre i stykket, og mødrene spilles alle af mænd. Uden at der er tale om dragshow, selvom to af fyrene måler omkring 1.90.

Med dette valg opnår man en tydeliggørelse af magtfordrejningen mellem mor og datter. Frigørelsesprocessen er en sej kamp for døtrene, hvor den ene kun klarer det ved at tage livet af sig selv.

Men de to andre klatrer til sidst op over bagvæggen — effektivt og smukt!

Stykket varer, — som mange svenske panderter — over tre timer og giver tid til underholdende scener med musik og dans. Selv statisterne bevæger sig koreografisk raffineret — og der ryges meget på scenen. Sandsynligvis en provokation overfor det generelle rygeforbud på offentlige steder...

Det var åndeløst og opløftende teater, der krævede en vis fordøjelse gennem en lang nats ivrige diskussioner om det teater, vi ville hjem og lave i Danmark.

Kærlig socialrealisme

Lørdagen bød på et utal af forestillinger, og vi fordelte os efter bedste evne og muligheder.

Ikke alt var lige godt, men et par af os sneg sig ind til Staffan Westerbergs »En uppstoppad hund«, som er en politisk analyse af samfundsudviklingen fra 50'erne til i dag.

Lyder det kedeligt? For det var engagerende og varm dramatik: En ejendom med en flok mennesker — en hund som den personificerede afspejling af det enkelte menneskes påvirkelighed. Socialrealisme behandlet kærligt og vedkommende. En voksenforestilling med alle de kvaliteter, som det allerbedste børneteater har!

Og så til slut tilbage til Stockholm og Skeppsholmen for at se Teater Galeasen opføre »Caligula« i en nedlagt fabrik. Teater i slowmotion og tre farver; mest brunt (rustne bølgetagsplader som scenografi) og gråt (ansigter, kostumer — og støv).

Efter denne oplevelse mente vi nok at have prøvet alt i Stockholm på utroligt kort tid og hastede til Centralstationen. I hukommende et skilt, vi så et par dage før midt ude i vandet: »Man får inte gå på vattnet«.

Provokation på to planer: Vores syn på »Forbuds-Sverige« — og behovet for at overskride grænser inden for vores eget felt.

Inspirationen med hjem

Og så tilbage mod Danmark i nat-tog, klemte sammen i mellemgangen, fordi oplevelserne måtte og skulle fordøjes i fællesskab. Og rørende enighed om, hvor vigtigt det er for kulturarbejdere at tage ud og søge og hente inspiration. Eller alternativt blive glad for det, man selv laver.

Og så til tog-køjs efter at have sat sig grundigt ind i de skriftlige anvisninger på, hvordan man går i seng og står op. Her er man aldrig i tvivl om, hvordan tingene skal gøres rigtigt. □

Scene fra Unga Klaras forestilling: »I Lusthuset«. Foto: Lesley Leslie-Spinks.

Rejsebrev fra Belgien og Frankrig:

Magritte på hjemmebane

Paraplyteatret har været på turné med sin Magritte-inspirerede forestilling og giver her indtryk og refleksioner fra en del af den kommende indre marked!

Af RAY NUSSELEIN

I Belgien har selv den mindste flække et kulturelt center, hvor Danmark har sportshaller. Det var et bevidst valg af en fremsynet flamsk kulturminister i slutningen af 60'erne. Han mente, at en af måderne den flamske del at Belgien kunne blive stærkere på, var ved at satse på kulturelle værdier og aktiviteter. At give den flamske del en egen kulturel identitet. Om det så er på grund af hans satsning eller der er andre årsager, så er det i hvert fald et faktum, at det er den flamske del der, til forskel fra tidligere, er den stærkeste del i Belgien. Måske værd at tænke på inden 1992?

Entusiasme og penge

Hvad er så et kulturelt center?

Først og fremmest de fysiske rammer omkring en mængde forskellige aktiviteter. Med entusiastiske medarbejdere og et rimeligt budget.

I de største centre er der bibliotek, galleri, kunstbibliotek, biograf — der viser kvalitetsfilm —, stor og lille teatersal, studielokaler, musikskole, mødelokaler og et cafeteria. Og foruden at organisere aktiviteter på »tilbud« kan man få centret til at organisere aktiviteter efter eget ønske.

En gruppe mennesker, en forening, kan henvende sig og få centret til at organisere et kursus, en temadag e.l.

Alle kulturelle centre er organiserede i en samarbejdsorganisation, hvilket betyder at de kan deles om rejseudgifter, trykkomkostninger og løbende udveksle erfaringer. Alle kulturelle centre organiserer børnehaven- og skoleforestillinger, — og når man ser tilbudet fra selv de små centre bliver man selv som dansk børneteatermenneske misundelig. Men kun på udbudet og antallet af forestillinger. De fleste forestillinger, også for de mindste børn, er nemlig store sceneforestillinger — for de skal have økonomien til at hænge sammen og må ikke lave underskud på børneforestillinger, men gerne på voksenarrangementer. (Hvor har man hørt det før?) Fra 1989 er det dog tilladt. Børnene betaler selv, i skoletiden, 20-30 belgiske franc (ca 8 kr.) plus et lignende beløb til bustransport.

Magritte-land

Paraplyteatret spillede i november 1988 »Mod himlen i lommen« 23 gange i forskellige kulturelle centre i Belgien. Magrittes eget land. Men det virkede nu ikke, som om han var mere kendt i Belgien end i Danmark.

Vi spillede både i store og små centre. Altid i gode sale, altid med venlige teknikere, der både hjalp med at bære ind og stille op og var villige til at stå på hovedet for os. Sådan at vores sædvanlige opstillings tid på tre timer ofte reduceredes til halvdelen. Og altid kom de med kaffe, og hvad vi ellers måtte ønske både før og efter forestillingen. Det var en meget positiv oplevelse.

Selve forestillingernes forløb var meget forskelligt. Fra gode, rare,

varme forestillinger til meget blandede oplevelser. Nu kan det heller ikke være nemt for en belgisk pædagog ene kvinde at skulle holde styr på grupper med 20-30 børn. Og »Mod himlen i lommen« er en anderledes forestilling.

Forberedelsesmapper

Bl.a. derfor har vi lavet vores forberedelsesmapper. De blev meget roste — af dem der havde læst dem — og der blev forestillingerne også gode.

Men der var en del, der aldrig havde set dem, de var blevet liggende på inspektørens kontor, eller formningslæreren havde taget dem med hjem, fordi han syntes de var pæne. Vi havde faktisk en enkel forestilling, hvor tre pædagoger med armene over kors stod op hele forestillingen igennem og så sure ud. Men de var allerede sure da de kom, for udenfor vores lokale var der en udstilling af nøgne kvindefigurer i naturlig størrelse, hvilket havde affødt voldsomme reaktioner fra deres børn. Reaktionen de samme skulpturer næppe ville have affødt i Danmark.

Flere gæstespil

Alle steder var man meget interesseret i børneteatersituationen i Danmark og ikke utilbøjelig til at organisere flere gæstespil med danske børneteatre, forudsat at der ikke var de store sproglige problemer. Et konkret resultat er da også, at arrangørerne kommer til vores børneteaterfestival for at kigge på mulige forestillinger.

Desværre var vores program meget stramt — 23 forestillinger på 12 dage over hele Flandern — så bortset fra en premiere på en stor sceneforestilling for børn, nåede vi ikke at se belgiske børneteatre. Forestillingen var en ungdomsforestilling i smuk scenografi og et resultat af improvisationer af skuespillerne. Meget tekst, ikke altid lige god, og en Beckett-agtig historie med en lidt for letkøbt slutning. En forestilling af en slags, vi aldrig ser i Danmark, men næppe skal være kede af ikke at se.

Men vi havde tid til at se Magritte i »levende live« på Museet for moderne kunst i Bruxelles.

Et professionelt publikum

Det var hvad *Veronique Ejnes* fra TJP (Théâtre Jeune Public) i Strasbourg lovede, vi ville få, når vi kom for at spille »Mod himlen i lommen«. Hun udvidede sin bestilling fra 10 til 16 forestillinger, fordi der ellers ville være for få familieforestillinger. Og ihukommende vores forestillinger på en tysk festival, hvor det at tage skoene af og sætte sig på »det lysegrønne græs« (vores maledede gulvtæppe), syntes at være et uoverkommeligt problem, spurgte jeg hende, om det ikke ville være problematisk hos dem. Det var dér hun fortalte, at deres publikum var vant til så mange forskellige slags forestillinger, at de var med på hvad som helst; at det var et professionelt publikum.

Fængslende

TJP har to scener i byen, og foruden at organisere en månedlig serie forestillinger per aldersgruppe, producerer de også egne forestillinger. Det betyder også at de gæstende grupper altid har mulighed for at se andre teatre. Mens vi spillede, var det samtidig forestillinger af *Footsbarn Theatre* (England) med »Macbeth«, *Théâtre Du Gros Caillou* med »Déravage« og TJP selv med deres egen produktion »Fausse Sortie«.

Den sidste kunne vi desværre ikke se, der kunne højst være 20 tilskuere. Den foregik i et fængsel, hvorfra de indsatte kort forinden var blevet flyttet til et mere moderne fængsel. Da tilskuerne ankom til fængslet, mødte de en mand, der viste dem rundt i gange, celler, køkkener og værksteder. Denne mand (en skuespiller fra TJP) fortalte undervejs om fangerens oplevelser i rummene. Langs med hele ruten var der opstillet TV-apparater, der også viste (dramatiserede) oplevelser og tanker fra fangerne. Det hele var kommet i stand i nær samarbejde med de indsatte. Alle var dybt bevægede af denne »forestilling«.

Utraditionelt

TJP går ikke af vejen for utraditionelle samarbejdsformer. Under hele vores gæstespil havde kunstmuseet i byen udstillet deres samling af surrealistiske og iscenesat en leg for vores publikum.

Inden eller efter forestillingen kunne de mod deres billet få udleveret et hæfte med opgaver omkring de forskellige kunstneres arbejde. Og de fleste gjorde det, som vi ved selvsyn kunne konstatere.

Vi spillede på den mindste af deres scener, en gammel kirke, hvor TJP har kontorer på første sal. Og i modsætning til vores egne teatre er der ingen fastansatte skuespillere, til gengæld en hel del teknikere, PR-folk og administrativt personale. Direktøren er selv skuespiller; det var ham, der viste rundt i fængslet.

Rare forestillinger

I stueetagen er en lille café og en prøvesal, i underetagen en stor teatersal, der kan indrettes på alle tænkelige måder. Det betød at publikum kunne samles i caféen, og der kunne jeg på sædvanlig vis introducere min forestilling og senere tage alle med ned i salen.

For os har det været de rareste forestillinger med »Himlen« indtil nu. Forældre og børn, der glædede sig til at opleve noget sammen. Både før, under og efter forestillingen. Ingen, der tog anstød af at skoene skulle tages af, ingen der skulle sidde på en stol (bortset fra en enkelt med dårlig ryg).

Alle sad og nød forestillingen, så det kunne ses og høres. Alle sang og nynnede med og mange kom bagefter for at snakke med os om forestillingen. Både børnene og forældrene. Det betyder meget at TJP tør lave så mange, forskelligartede forestillinger. □

Der har været afholdt Nordisk ASSITEJ-møde i Stockholm 13.-15. jan. 1989. Mødet behandlede bl.a. kongressen i Stockholm 1990, det store ungdomsteaterprojekt, seminarerne omkring teater i Den tredje Verden samt udgivelsen af fælles-nordisk publikation om børneteater forud for kongressen i Stockholm.

Næste nordiske møde afhol-

des i København i dagene 17.-19. marts, hvor der blandt andet skal tages stilling til ungdomsprojektets videre skæbne — og den er meget afhængig af den økonomi, der kan stables på benene.

Endvidere holdes i samme forbindelse møde med Danida for at drøfte de nærmere detaljer i de omtalte seminarer om teater i Den tredje Verden samt om det dansk-tanzanianske udvekslingsprojekt,

der involverer teatergruppen *Gadesjakket* fra Odense.

Verdenkongres

ASSITEJ's verdenskongres i 1990 afholdes i Stockholm i dagene 19.-27. maj, og Dansk ASSITEJ satser på, at mindst 50 personer fra den danske børneteaterverden deltager.

Der arbejdes i øjeblikket på at skaffe et billigt fælles overnattingssted i Stockholm, ligesom Dansk ASSITEJ vil sørge for fælles bus-tur til kongressen. Interesserede bør melde sig allerede nu til bestyrelsen.

Paraplyteatret er af ASSITEJ/USSR inviteret til at spille på en international børneteaterfestival i Rostov-na-Donu i oktober måned 1989. Det drejer sig om forestillingen »Mod himlen i lommen«, som de sovjetiske arrangører så på den nordiske og internationale børneteaterfestival i Odense i maj.

Observatør

Dansk ASSITEJ sender observatører til følgende festivaler/seminarer i foråret: Biba Schwoon og Kim Nørrevig deltager i et internatio-

nalt Stanislavskij-symposium i Moskva 27. feb.-9. marts.

Hans Hartvich deltager i ASSITEJ/DDR's festival og seminar i Berlin 22. — 28. maj.

Birthe Niilonen repræsenterer Dansk ASSITEJ's bestyrelse ved en børneteaterfestival Poznan, Polen, i dagene 22.-27. maj.

Jesper Milsted og Jan Torp deltager i RITEJ-festivalen i Lyon 31. maj-7. juni.

Til Børne- og Ungdomsteaterfestivalen i Odsherred 9.-16. april har Dansk ASSITEJ over kulturaftalerne inviteret følgende observatører:

Oleg Gushin og Oja Tinu, USSR, Eva Bal, Belgien, Adrian Stokes og Deborah Bestwick, Storbritannien samt Sandro Pascucci, Italien

Festivalen byder i øvrigt på gæstespil fra Sverige (Musikteatergruppen *Oktober*) og England (*Half Moon Theatre*).

Dansk ASSITEJ
Frederiksborggade 20, 3
1360 København K
Tlf. 01 15 69 00

Og også en ærgelse: Ærgelsen over, at mine kolleger hjemme, mine venner og min søn ikke får mulighed for at se disse forestillinger.

Hvis jeg var gæstespillarrangør, ville jeg indbyde den finske gruppe *Pieni Suomi* til Sovjet med deres »*Tiikerin Vaarjo*« (Tigerens skygge) — en forestilling, der beretter om menneskets svaghed og ubeskyttethed og om dets naturlige, dyriske skønhed, fortalt med maksimal udnyttelse af plastiske virkemidler, og i et sprog, der er umiddelbart forståeligt for alle — også uden oversættelse.

Det svenske stykke »*Chang Eng*« på *Unga Klara* betog mig især ved sin virtuose skuespillerteknik, sin udsøgte smagfuldhed og sit sofistikerede filosofiske indhold.

Hvid misundelse

I Rusland har vi et begreb — »hvid misundelse«. Det betegner en »god« misundelse — i modsætning til den ondskabsfulde »sorte misundelse«. En sådan »hvid misundelse« følte jeg under den norske forestilling »*Krabbemannen*«.

Denne monolog om livet selv blev ikke fortalt, ikke spillet; den blev gennemlevet af skuespilleren.

Teatret forsvandt, de 200 tilskuere fandtes ikke, der var ingen skuespiller på scenen, jeg selv eksisterede ikke i rummet. Kun dette ene fandtes: Et skriftemål, en sjælens samtale med Gud.

Og den kære gamle, velkendte teaterkunst drev på ny sit spil med mig — den blev endnu engang livet selv.

Jeg ville også gerne invitere det mærkelige teater *Tukak* fra Danmark til Sovjet.

Jeg brød mig ikke om deres naturalistiske festivalforestilling »*For Hell's Sake*«, men hjemme på deres teater viste de os de eskimoiske ritualer og ceremonier — meget spændende og helt enestående — som enhver kultur er noget helt unikt.

Ubegrænset kontakt

Nu har vi mødt hinanden. Mødt hinanden gennem forestillingerne og ansigt til ansigt; vi har siddet og talt lange nætter igennem.

Hvad skal der ske fremover? Formerne for kontakt er ubegrænsede, og for at tage hul på dem kræves kun fantasi. Penge og sponsorer finder vi siden.

Festivaler, konferencer, symposier — for skuespillere, instruktører, scenografer er det ikke arbejde (skønt det naturligvis heller ikke er den rene ferie).

Vi har behov for at gøre noget i fællesskab.

Det kan starte med udveksling af instruktører, med gæstespil hos hinanden. Men jeg håber, at vi i fremtiden vil se fælles produktioner med russiske og skandinaviske skuespillere, teaterturnéer fra Stockholm til Stillehavet — eller udveksling af tilskuere: 100 personer fra Ural til Danmark — og lige så mange den anden vej.

Vi er forskellige, og vi er ens. Vi har meget til fælles, men vi ligner ikke hinanden.

Det fælles giver os nærhed, forskelligheden vækker vores interesse. Når vi mødes, gør vi vores egen verden større, vi fylder den med nye indtryk og ny viden.

Og det er vigtigt — især for teaterfolk.

For alt dette er det, vi skal videregive til andre. □

Oleg Gushin er skuespiller på Sverdlovsk Børne- og Ungdomsteater (TJuZ). Deltog i den sovjetiske delegationsrejse i Norden fra 1.-22. maj 1988, og deltager i børneteaterfestivalen i Odsherred.

Den fælles nærhed

En sovjetisk teaterarbejders indtryk fra sidste års internationale teaterfestival i Odense — om det skandinaviske teater og den universelle kunst.

Af OLEG GUSHIN

Efter at have rejst over 1000 km — fra Sverdlovsk i Uralbjergene over Moskva, Helsinki, Stockholm og Oslo — befandt jeg mig i Danmark, men samtidig i Ukraine i de tragiske dage for ulykken i Tjernobyl.

På *Svalegangen* i Århus spillede man den sovjetiske dramatiker *Gubarevs* stykke »*Sarkofag*«.

På scenen kunne jeg opleve mine landsmænd — dem, der var skyldige i, og dem, der var ofre for katastrofen på atomkraftværket.

Og i salen mennesker, for hvem begivenhederne på scenen ikke var eksotiske tildragelser fra et fremmed land, men oplevet og gennemlevet virkelighed — på samme måde som for alle os i Rusland.

Vi er blevet helt klar over, at vores planet er meget lille, og at ulykkerne er fælles og faretruende store. Og teatrets mission er at minde os om dette.

Det ligger nok dybt i mennesket, at det selv i de mest patetiske og tragiske øjeblikke kan have svært ved ikke at trække på smilebånd.

Oleg Gushin, skuespiller ved Sverdlovsk Børne- og Ungdomsteater.

det. Det gjaldt også her. Alle på scenen sang, fløjtede eller nynnede konstant samme melodi — »Moskva-nætter« — en schlager fra 50-erne, som er blevet klichéen på alle ikke-russeres forestillinger om Rusland.

Det kunne svare til, hvis alle personer i et russisk stykke om Danmark hed H. C. Andersen.

Emotionel opladning

Ja, vi kender for lidt til hinanden. Men vi må lære hinanden ordentligt at kende, blive klogere på hinanden og os selv.

Denne tanke, tror jeg, var grunden til, at vi — seks sovjetiske børneteaterfolk — blev inviteret til at besøge Norden og den nordiske og internationale børneteaterfestival i Odense i maj 1988.

Rejsen gennem byerne i Finland, Sverige, Norge og Danmark var for os — der var her for første gang — i sig selv en form for teater.

Den anderledes arkitektur i de

gamle bydele, slottene, parkerne, havet og de grønne træer (i Ural har vi stadig sne i maj måned) — alt var som dekorationen til en stor slået totalteaterforestilling, der varede 22 dage.

Hvis man havde bedt en kritiker, og ikke en skuespiller, skrive denne artikel, ville han her have redegjort for festivalens overordnede idé og koncentreret sin opmærksomhed om en analyse af den professionelle standard.

Hvad jeg kan forsøge, er at videregive indtrykket af den emotio-

Tukak Teatrets »For Hells Sake« vakte ikke begejstring hos den sovjetiske gæst.

nelle opladning, der sidder tilbage i én efter en lang, lang glæde, en sand 3-ugers fest.

Inspiration

22 dage og mere end 50 teaterforestillinger, inspirerende og vigtige samtaler om livet og kunsten med ukendte — og på samme tid meget nære — venner.

Og hvad tog jeg med fra festivalen? Blandt andet en påmindelse om, at ligesom der ikke findes to børn, der er ens, så eksisterer der heller ikke to ens teatre.

Små Scener

Rubrikken »Små Scener« indeholder oplysninger om, hvad der foregår på de små, stationære scener — samt festivaler m.m. Dead-line til næste nummer er 20. maj 1989. Periode frem til ca. 1. september 89. Skema, der fås ved henvendelse til Teatercentrum, **SKAL** anvendes.

ANEMONETEATRET
på »BAGERIET«
Hausers Plads (bag Kultorget) Kbh. K
Billetbestilling: 01 42 57 12

En bugtalerdukkehistorie
ANEMONETEATRET
Aldersgruppe: 4-12 år
Spilletidspunkt: Tirs. og ons. kl. 9.30 og 11, tors. kl. 9.30 og 14.30, fre. kl. 9.30, lør. kl. 14.30. Frem til 18. marts.

Fantasifuglen
ANEMONETEATRET
Aldersgruppe: 3-11 år
Spilletidspunkt: Tirs. og ons. kl. 9.30 og 11, tors. kl. 9.30 og 14.30, fre. kl. 9.30, lør. kl. 14.30. Fra 29. marts til 13. maj.

BÅDTEATRET
Nyhavn 14, 1051 Kbh. K
Billetbest. 01 12 14 60

Stol på fem ben af Torben Jetsmark
BÅDTEATRET
Aldersgruppe: 3-9 år og voksne
Spilletidspunkt: D. 3. april-d. 3. maj 1989. Man.-fre. kl. 9.30 og 11, søn. kl. 13 og 15.
Medvirkende: Berrit Kvorning og Finn Rye

FIOLTEATRET
Halmtovet 9
1700 København V
Telefon 31 24 00 77

Spild
FIOLTEATRET
Aldersgruppe: Fra 12 år og opefter
Spilletidspunkt: Man.-fre. kl. 20, lør. kl. 17. Fra 20.4.-29.5. 89.

DET LILLE TEATER
Lavendelstræde 7, 1462 Kbh. K
Billettelefon 01 12 27 13

Den syngende sten
DET LILLE TEATER
Aldersgruppe: 5-10 årige
Spilletidspunkt: Hverdage kl. 9.30 og 11, søn. kl. 13.30 og 15, lør. lu. Fra 8. feb.-31. marts 89.

Min bror, min bror
DET LILLE TEATER
Aldersgruppe: 3 år og opefter
Spilletidspunkt: Hverdage k. 9.30 og 11, søn. kl. 13.30 og 16. Lør. lu. Fra 10.-28. april 89.

GADESJAKKET
Skibhus 17:48
Nørrevænget 17, 5000 Odense C
Tlf. 09 14 40 21

Nya-nya bulembu
TEATERGRUPPEN GADESJAKKET
Aldersgruppe: Fra 7 år og voksne i alle aldre
Spilletidspunkt: 24.4. kl. 13.30, 25.4. kl. 13.30, 27.4. kl. 16.30, 28.4. kl. 16.30, 29.4. kl. 14.00.

GRUPPE 38
Mejlgade 45, 8000 Århus C
Billettelefon 06 13 53 11

Hvor længe varer evigheden
Af Staffan Westerberg
GRUPPE 38
Aldersgruppe: Familieforestilling, 7-12 år og deres voksne
Spilletidspunkt: 4.-7., 26.-28. april kl. 14.30, 21., 22. og 29. april kl. 13 og 15. Danmarkspremiere 31. marts kl. 14.30.

Børneteater SKÆGSPIRE
Vestergade 68, City-Arkaden,
5000 Odense C
Telefon 09 11 31 06

Hvis jeg var barn ...
SKÆGSPIRE
Aldersgruppe: 3-6 årige
Spilletidspunkt: Marts-april 89. Tirs.-fre. kl. 9.30 og 11, lør. kl. 11.

Musik for børn
SKÆGSPIRE
Aldersgruppe: 3-10 år
Spilletidspunkt: Lørdag d. 8. april kl. 11
Medvirkende: Maria Stenz og Kurt Larsen

TAASTRUP TEATER
Taastrupgårdsvej 3, 2630 Taastrup
Telefon 02 52 14 30

Rigtig dansk dreng
TAASTRUP TEATER
Aldersgruppe: 9-15 år
Spilletidspunkt: Fra 15.2.-31.3. 89. Man., tirs., fre. kl. 10 og 12, ons., tors., søn. kl. 12 og 15.
Medvirkende: Erik Bach, Peter Østed, Kamma Andersen, Line Traugott.

VENDSYSSEL EGNSTEATER
Nørregade 35, 9800 Hjørring
Billettelefon 08 92 47 11 ma.-fre. kl. 10-16

Hooligans
VENDSYSSEL EGNSTEATER
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 30.3., 31.3. og 3.4. samt 4.4., hver aften kl. 20.

Merlin
VENDSYSSEL EGNSTEATER
Aldersgruppe: 3-8 år
Spilletidspunkt: 3., 4., 5., 6. og 7. april, hverdag kl. 9.30 og 11.

Nyt fra

Orientering fra Børneteatersammenslutningen (BTS)

For at give brugerne af børneteater bedst mulig information om BTS' arbejde og for at fremme dialogen mellem brugere og teaterfolk, vil Børneteateravisen fremover indeholde denne rubrik.

Vi vil her bringe det, som vi tror interesserer brugerne af børneteater at vide om BTS. Her første gang fortæller vi generelt om organisationen.

Hvad er BTS?

BTS er principielt en arbejdsgiverorganisation, men betragtes og benyttes i ligeså høj grad som en interesseorganisation. Gennem 20 år har BTS organiseret en stor del af de danske børneteatre med det formål at varetage de fælles interesser på det faglige, det økonomiske og det kulturpolitiske område.

Den fornemste opgave for BTS er at arbejde for at sikre børn mulighed for oplevelse af børneteater.

En anden stor del af BTS' arbejde er at arbejde på at højne kvaliteten af dansk børneteater. Dette sker bl.a. gennem afholdelse af kurser og seminarer for teatrene samt videreuddannelse af skuespillerne.

BTS består p.t. af 42 professionelle børne- og ungdomsteatre. Som medlem i BTS kan optages teatre, der har et interessefællesskab med sammenslutningen og som producerer teaterforestillinger for børn.

Den øverste myndighed er generalforsamlingerne. Her vælges en bestyrelse og en formand. Til den daglige drift er ansat en sekretær.

Til varetagelse af en lang række specifikke områder er der nedsat permanente udvalg. Dette gælder for eksempel uddannelse, kvalitet, økonomi, festival, PR etc.

Henvendelse til BTS kan ske til sekretæren **Else Marie Mandø** på nedenstående adresse.

BTS og brugerne

BTS fungerer som bindeled mellem brugerne og teatrene.

Er der opstået tvistighed om en forestilling, kan såvel teatret som brugeren bede BTS om at medvirke til at finde en løsning.

BTS formidler såvel klager og kritik som ros og gode råd. Dette gælder både det enkelte teater og hele børneteaterområdet.

Og husk, vi har et fælles mål, os der læser denne avis, hvadenten vi er teaterfolk, lærere, pædagoger, bibliotekarere eller politikere: **Mere og bedre børneteater for flere børn.**

BTS' 20 års jubilæum!

Den 20. maj 1989 har BTS eksisteret i 20 år.

Vi fejrer det med fest i gaden og udlodning af en række gratis forestillinger.

Se særskilt omtale på bagsiden og side 3.

BØRNETEATERSAMMENSLUTNINGEN

Teatercentrum
Frederiksborggade 20,3 . 1360 København K . Tlf. 01 32 01 32

Modspil

Reaktion på en anmeldelse fra Horsens-festivalen

Kære Biba

Jeg skriver til dig, fordi du har lavet en anmeldelse af »Elefantungen«, som Pia Gredal fra *Gadesjakket* spillede på festivalen i Horsens.

Da både forestillingens indhold og form er min ide, synes jeg, at jeg vil svare dig. For dem, der ikke kender Kiplings historie, handler den kort fortalt om den ubændig nysgerrig elefantunge, der er ved at drive sine voksne omgivelser til vanvid med sine spørgsmål. Den får, ligesom de fleste andre børn, ikke tilfredsstillet sin sult på viden, da den ligesom andre børn har god sans for at stille de spørgsmål, som voksne helst ikke vil svare på, som fx.: Hvorfor har du røde øjne? og lign. Men denne elefantunge bliver stoppet meget hårdt: Den får smæk!

Det tager den imidlertid meget roligt, det er åbenbart en af livets kendsgerninger: Når man er et barn, bestemmer de voksne, hvad man kan og ikke kan!

En dag stiller den det ultimative spørgsmål: Hvad spiser krokodillen til middag? Et spørgsmål, som samtlige voksne er bange for, og som den naturligvis ikke får svar på — tværtimod får den endnu flere smæk.

Men — denne elefantunge er en herlig ukuelig natur (skolepsykologen ville sikkert kalde den »dårligt tilpasset«), og den beslutter sig til selv at undersøge sagen.

Den drager ned til den grågrøn-grumsede Limpopoflod og møder da også krokodillen. På grund af sin barnlige naivitet er det lige ved at gå galt for den, men heldigvis er den dobbeltfarvede klippekvalerslange i nærheden. Elefantungen klarer sig og får ovenikøbet en belønning for sin dumdristighed (det, der hed uartig i gamle dage!) og kan drage hjem med en snabel, der viser sig at være storartet til at gi' alle de voksne smæk med.

Aktive smæk

Jeg har valgt historien, fordi jeg synes den er farlig, anarkistisk og fantastisk solidarisk med børnene.

Hvad angår formen, så er det vores valg at holde den så enkel og

gennemskuelig at hverken børn eller pædagoger bliver mystificeret, men det er jo et spørgsmål om smag, og der mener du altså noget andet.

Det, som bekymrer dig mest i forestillingen, er, at publikum deltagert aktivt i smækkene af såvel elefantungen som de andre dyr. Du mener, at hvis børnene vidste, at det var elefantungen de slog, så ville de aldrig gøre det. Det er der også af og til børn, der synes, og de lader selvfølgelig være med at klappe i hænderne. Det er altså ikke et spørgsmål om, at børnene ikke er klar over, hvad de er med til. Tilbage er så at en stor gruppe børn synes, det er sjovt at »gi' smæk«. Det er måske det, der kan være svært at ha' med at gøre, at børn — ligesom os »rigtige mennesker« — også føler en sød gysen ved at være onde.

Jeg tror, at du gennemgående undervurderer børnene og deres sans for humor og ligeledes deres evne til at skelne virkelighed og historie.

Jeg mener selvfølgelig ikke, at vi skal opdrage børnene til at slå på hinanden, men jeg er ret sikker på,

at det kan de godt i forvejen, og at vores forestilling ikke lærer dem noget nyt, hvad det angår. Derimod kan det godt være, man som pædagog kan blive bekymret over at elefantungen = barnet, er så svært at kontrollere, så gennemført anarkistisk og selvstændigt på trods af de voksnes forsøg på at »socialisere« det.

For børnenes skyld

Som teatermenneske ser jeg det som væsentligt, at de historier jeg er med til at bringe ud til publikum ikke primært er for pædagogernes skyld, men for børnenes, og det er da heller ikke første gang, jeg støder ind i samme holdning som din: »Vi må tage vare på de små uskyldige børn, så deres holdning til tilværelsen bliver ren og pur nu og i al fremtid«. Da Claus Mandø og jeg lavede »Lille Claus og Store Claus« var der også nogle, der synes, at det var en umoralsk historie, hvor de kloge snyder de mindre kloge, eller i »Østen for Sol og Vesten for Måne«, hvor der var problemer med heksen: »I gør jo grin med gamle kvinder med vorter på næsen!«

Jeg tror meget på børns evne til at forstå og ræsonnere. Jeg er ikke bange for at udfordre såvel deres intellekt som deres følelser, og jeg mener, det er helt forkert at fratage dem visse dele af det menneskelige univers — som de kender lige så godt som os andre — med den begrundelse, at de tager skade på deres sjæl. I virkeligheden er det den anden vej rundt: Hvis vi fornægter de »sorte« sider i den menneskelige natur, risikerer vi, at deres tillid til det, de selv føler og oplever, lider et ubodeligt knæk, der fører til manipulerbare og indifferente voksne.

Med venlig hilsen
Josefine Ottesen

RETTELSE

I artiklen om Børne- og ungdomsteaterfestivalen i Horsens i BTA 66 var der desværre faldet en linje ud i sidste spalte på s. 9.

I afsnittet om »Elefantungen og Tonetrylleri« skal der fra linje 24 læses: »... af den sang, som børnene får mulighed for at lære stykket igennem. Helt konsekvent ville det være, om børnene bagefter fik instrumenter at spille på, som dem der er brugt i forestillingen«.

BTS 20 ÅRS JUBILÆUM

Vind en teaterforestilling

I 1989 fylder BørneTeaterSammenslutningen 20 år. Det vil glæde os at se dig til vores store fødselsdagsfest på Rådhuspladsen i København:

LØRDAG DEN 20. MAJ KL. 12.

I BTS finder du 43 af Danmarks bedste professionelle børne- og ungdomsteatergrupper. Vi spiller overalt i landet; der hvor børn og unge er: på skoler, i børnehaver, på biblioteker, fritidshjem, i beboerforeninger, teaterforeninger, ungdomsklubber, fagforeninger, osv. osv.

I anledning af vores fødselsdag har vi lavet en konkurrence. Du kan vinde en af følgende 10 teaterforestillinger helt gratis. Hvis du vinder, kommer teatret ud og spiller forestillingen i dit bibliotek, din skole, din børnehave, eller...

1½-4 årige:

»Rikke Rusk«
Skægspire, Odense
»Fru Larsen«
Teater 83, Århus

3-8 årige:

»Alfons Åberg«
Comedievognen, København
»Trafiklys gælder ikke for ænder«
Paraplyteatret, København
»Hvem sagde spøgelser«
Husets Teater, København

Dem over 12 år:

»Dr. Jekyll og Mr. Hyde«
Fair Play, Holbæk
»Rene linjer«
Mariehønen, Randers

7-12 årige:

»Hvor længe varer evigheden?«
Egnsteatret Gruppe 38, Århus
»Robinson & Crusoe«
Kaskadeteatret, Voervadsbro
»Otte år«
Baggårdsteatret, Svendborg

Konkurrencebetingelser:

ALLE — børn og voksne — kan deltage.

Svar på spørgsmålet, og vælg indenfor hvilken aldersgruppe, du ønsker at vinde en forestilling.

Send kuponen ind senest 1. maj 1989.

Udtrækning af vindere sker ved den store fødselsdagsfest på Rådhuspladsen i København lørdag den 20. maj, kl. 12. Mød op.

Hvis du har vundet, får du skriftlig besked. Derefter skal du aftale tid og sted med teatret.

Hvor mange år fylder BørneTeaterSammenslutningen?

_____ 10 år _____ 20 år _____ 30 år

Hvis jeg vinder, vil jeg gerne have en forestilling for:

_____ 1½-4 årige
_____ 3-8 årige
_____ 7-12 årige
_____ Dem over 12 år

(Sæt kun ét kryds)

Indsendt af:

Navn: _____

Adr: _____

Postnr. og by: _____

jeg er _____ år

Indsendes senest 1. maj til:

Brev-
porto

**Børne Teater-
Sammenslutningen**

Frideriksborggade 20, 3.
1360 København K